

Dengê Bakur

KOVARA MEHANE YA RÊZANÎ Û ŞIROVEYÎ

DÛNYA BI DOR E, NE BI ZOR E
Hemreş Reşo

ÎNSAN ÖZLÜYOR
A. E. Çayırçioğlu

DEMOKRASİ İSTİYORUZ
YA BİZ NE YAPIYORUZ
Cemal Batun

ULUSAL KİMLİK
ÖRGÜTSEL KİMLİK VE PDK-BAKUR
Bayram Ayaz

ŞERÊ LI BAŞÛR TÊ KIRIN
Û BÊ XEMIYA HÊZÊN KURDISTANÊ
Dara Bilek

NASIL BİR ÖRGÜTLENME
Baran Hemze

HILBIJARTINA GIŞTÎ Û HERÊMÎ
Yekîfî Gulbaran

Hejamar: 2-3, Nîsan/Gulan 1999

Sayı: 2-3, Nisan/Mayıs 1999

naverok/içindekiler

4	DUNYA BI DOR E
NE BI ZOR E
<i>Hemreş Reşo</i>	BİR AÇIKLAMA
<i>Dara Bilek</i>	19
7	İNSAN ÖZLÜYOR
<i>A.Ş.Çayircioğlu</i>	BİRİLERİNİN BİRİLERİNE
YOL AÇMALARI
<i>H. Bizav</i>	21
9	DEMOKRASİ İSTİYORUZ
YA BİZ NE YAPIYORUZ
<i>Cemal Batun</i>	NASIL BİR
ÖRGÜTLENME
<i>Baran Hemze</i>	22
11	ULUSAL KİMLİK
ÖRGÜTSEL KİMLİK VE PDK-BAKUR
<i>Bayram Ayaz</i>	HILBIJARTINA GIŞTÎ
Û HERÊMÎ
<i>Yekîtî Gulbaran</i>	24
18	ŞERÊ LI BAŞÛR TÊKIRIN
Û BÊ XEMİYA HÊZÊN KURDISTANÊ
<i>Dara Bilek</i>	SELFDETERMINATION
VE ÖRGÜTLENME
<i>Faysal Şaliş</i>	26
-

Dengê Bakur

Berpirsiyarê Giştî/Genel Sorumlu
Cemal Batun

Navnîşan/Adres: Box 143, 178 22 Ekerö/Sweden
e-mail: bakur@pdk-bakur.com

DÛNYA BI DOR E NE BI ZOR E

Di van rojên dawîn de hîn bêtir derket holê ku dewletên "Yekitiya Ewropa", bi taybetî Dewletên Yekbûyî yê Amerîka ji gotina xwe ya "Dûzana Nû" xwedî derdikevin û bi xurtî diçin ser pirsgerêkan. Çawa ku "rêxistinên sîncrernas" yê wek rêxistinên bijîşk û parêzgeran xwe girêdayî dûzaneke nabînin, ewana jî di warê demokrasî û mafên merovan de xwe girêdayî sînorên neteweyî nabînin. Herçend ku biryareke Rêxistina Yekitiya Neteweyan nehatibû standin jî wan bê xem û perwa êriş birin ser Belgrad û bi çekdarî piştgîriya gelê Kosova'yê kirin. Xûya ye "pîroziya sînoran" bingolî dibe û di nav rûpelên dîrokê de wenda dibe. Di pîrozkirina 50 saliya NATO de jî ev rastiya gellekî bi zelalî hate dîtin: Ew NATO' ya ku bi armanca paraztina endamên xwe dijî Pakta Warşowa'yê hati-bû damezrandin û "pîroziya sînoran" jî pejirandibû, îro di warê mafên merovan, hevcengînên herêmî û nijadî de sînoran naporêzê û wek pirsgerêkeke "navxweyî" jî napejirîne!

Li ser sedema van guhêrtinan merov dikare gellek lêkolînên kûr yê dûr û dirêj, şîroveyên cur bi cur jî bike, lê di encamê de dê ev guhêrtinana her bi "berjewendiyên" renga reng ve werin girêdan. Bêguman ev jî rastiya rastiyan e. Ku di navbera armanc, doz û daxwazên gelên bindest û yê serbixwe de hevnegirtinek mezin heye bûyereke nas û xweza ye: Gelên xwedî dewlet, yê hêzmezîna pêşekiyê didin paraztina berjewendiyê aborî, civakî û berferhkirina sîna (nûfuz) xwe li hawêrdora cîhanê. Lêbelê armanca pêşekî ya gelên bindest mafên neteweyî-demokratîk in; destxistina karbidestî û desthelatîya welêt û gîhana serxwebûnê ye.

Gellekî mixabin ku ta roja îro gelên bindest nikarînin di nav rêxistinên navneteweyî de bibin xwedî gotin; wan nikarînin ligor pîvanên navneteweyî ciyê

xwe di nav kada rêzaniya cîhanê de bigrin. Jiber vê yekê jî ewana bêgav (mecbur) bûn û bêgav in ku bê dil hin pêwendiyên pêkbînin û hewlbidin ku bikaribin li ser reya wan têkelîyan berjewendiyên xwe biparêzin û bigêhin doz û daxwazên xwe. Di vir de xala zîz (hesas) û giring ew e ku merov vê rastiye nasbike û ev berjewendiyên ne yekalî bin, ewna lihev werin û bikaribin hevûdin hembêz bikin. Jiber ku pirsgerêk pirralî ne, di her çareserkirineke wê de jî dê hêrgiz kêmanî bimînin. Her waha çareserkirinek dadimendî ya 100% jî tucaran nehatiye dîtin û nikare were pêkanîn jî. Divê merov bikaribe qîma xwe bi destkeftinan bihêne û hewl bide serkeftinan li ser bingehê wan destkeftinan ava bike. Ger na, dê merov ên destkeftî an jî yê ku dikarînin bi destkeftin jî wenda bike.

Ger rewş welê ye û xûya ye ku dê ev rewşa hêj dom jî bike, divê gelên bindest "lingên xwe, ligor berrên xwe dirêj bikin", rêzaniya xwe ligor rewşa hevdem û guhêrtina demê bimeşînin, xwe dûrî "govêndgirtina dêwan" bidin û têkelî "dansa filan" nebin. Wek li jor jî hatibû gotin çawa ku hevnegirtinek mezin di navbera armanc, doz û daxwazên gelên serdest û bindest de he ye, herwaha cudayiyên gellekî mezin di navbera pêkanîna pêwendî û lihevhatinên dewletan ligel dewletan û yê rêxistinên gelên bindest ligel dewletan de jî he ye. Ne hêz û ne jî dûzaneke he ye ku bikaribe pêwendiyên dewletan ligel rêxistinên gelên bindest biparêze û dewletan bêgav bike ku pêwestiyên xwe bînin cî. Ger em serwexfî vê rastiye nebin, emê herdem di destên wan de bibin lîstok, werin xapandin, di bin lingên wan de bipelçiqin û bibin goriyê xweşbawerî û "sloganên" xwe yê renga reng...

"Dûnya bi dor e, ne bi zor e"! Ev gotina bav û kalên me ye û bi belasî nehatiye gotin. Bi dirêjîya sedsalan vê gotinê xwebêja xwe wenda nekiriye û

Îro jî nûjenî û hevdemiya xwe diparêze. Lê gellekî mixabin me ta roja îro rêza wê negirtiye û giringiya wê nedaye ber çavan. Di dîroka me de gellek caran "dor hatiye me", lê gellekî mixabin ku ji dest rewşenasî û çewtrêzaniya pêşeng, rêzanger û "ronakbîran", me nikariye ji "hatina dorê" destkewtî bibin. Me her keyseke dîrokî binpê kiriye, wek gokvanekî (futbolci) lingên xwe lêxistiye!

Gellek mînakên dilşewat hene ku dikarin vekirî bidin ber çavan, çawa gelê Kurd, ya rasttir çawa pêşengan berê gelê Kurd dane ser reyên çewt û bûne sedema malkambaxiyan:

Di sala 1514 de, bi xebata Îdrîsê Bedlîsî mîrekên Kurdan hatin ser hev, hevhatinek ligel Sultanê Osmanî Selîm II pêkanîn. Ewna her yek bi serê xwe dewletek bûn. Ger wan nedikarî dewletek neteweyî, bi navê "Kurdistan" damezrînin, ma gelo wan nedikarî wê keysa yekbûnê bikarbihênin, wek hevdemên xwe dewleteke bi hêz jî di bin navê malbatekê de damezrînin? Na, çavên wan ji qelskirina hev bûn û "bûn pariyê devê guran". Piştî Cenga Cîhanî ya Yekemîn, ku cara yekemîn bû Kurd ketibûn rojeva navneteweyî û mafê wan yê çarenûsî jî hatibû naskirin. Lê hevalbendiya "gawuran" tawanbariyeye mezin bû, divya bû hêgiz piştgîriya Tirkan, yê "birayên misilman", bihata kirin!

Îro jî "dor hatiye" me, pirsgirêka gelê Kurd bêtirî caran ketiye nav rojeva navneteweyî; herroj bêtir rê li ber me teye vekirin û hin destkeftinên hêja jî ketine destên me: Rewşa gelê Kurd bi gelemperî û bindestiya wî li her parçeyekî

Kurdistan'ê teye zanîn. Gelê me li Kurdistana Başûr bi biryara Rêxistina Yekitiya Neteweyan teye paraztin! Karbidesî û desthelatiya welêt ketiye destan; di Parlamena Yekitiya Ewropa de gellek biryarên giring û bingehîn ji bo mafên me yê neteweyî hatine girtin. Ligel van bûyerên havildar, wek di destpêkê de jî hate gotin, di rêzaniya navneteweyî de jî guhêrtinên erênî yê bêrdar têne holê, bîrûbawerî û ramanên kevnare ciyê xwe hêdî-hêdî ji yê nûjen re berdidin.

Belê îro dîsa "dor hatiye" me. Lê belê gellekî mixabin tu dibêjî ka em jiyana xwe ne li ser vê getiyê (dûnya), lê li ser stêrkeke din didomîn! Bûyer û guhêrtin çend balkêş dibin bila bibin, nikarine bala me bikşînin ser xwe. Ciyê ku em keysên havildar bikarbînin, wan bi çar destan pê bigrin, em wan bi belaşî ji dest direvînin û davêjin nav hambêza neyaran. Em bîrlênakin ku welatê me hatiye parvekirin û ew dewletên dagîrker bi mizêceke bilind çavnêrê rewşa me ne û amadeyî bikaranîna her keysekê ne...

Bi tenê bûyerên li Kurdistana Başûr û yê li Bakur têr dikin ku vê rewşa me ya malkambax bi zelalî bidin ber çavan: Piştî cenga "Tengavê" keysek mezin ket destê Kurdên Başûr. Di bin navê "Herêma Parazî" de gelê me karî bi helbijartinek azad parlamena neteweyî û hukumeta xwe sazbike, dewleta federe jî damezrîne. Bêguman ew serketin û destkeftinana serfiraziya hemû Kurdan bû.

Ku hemû dewletên dagîrker dê dijî van destkeftinên Kurdan rawestin û bi hemû desthatiyên

● ● ●

...Bûyer û guhêrtin çend balkêş dibin bila bibin, nikarine bala me bikşînin ser xwe. Ciyê ku em keysên havildar bikarbînin, wan bi çar destan pê bigrin, em wan bi belaşî ji dest direvînin û davêjin nav hambêza neyaran. Em bîrlênakin ku welatê me hatiye parvekirin û ew dewletên dagîrker bi mizêceke bilind çavnêrê rewşa me ne û amadeyî bikaranîna her keysekê ne...

● ● ●

(îmkan) xwe hewl bidin wê dewleta federe hilweşînin, ne tiştêkî veşartîbû. Jiber vê rastiye divyabû hemû Kurdên li herçar aliyê Kurdistanê peşekî bidana paraztin, avadankirin, têkuzkirin û pêşvebirina wê dewleta federe. Ji bo xatirê wan destkeftinên pîroz divyabû di her rewş û mercan de, bi hemû hêz û desthatiyên piştgîrî û alîkariya partiyên karbidesî jî bihata kirin. Lê gellekî mixabin, me bi vacayî astengine mezin dan ber helbijartina sala 1992. Bi yekê me hewl da ku wê dewleta federe, "wî zarokê di rehma dayikê" de bifetisînin. Di sala 1994 de jî, ji tîrsa wendakirina Helbijartînek nû, me vê carê xwest ku "zarokê du salî" bikujin!..

Ciyê ku em alîkariya karbidesîya dewleta federe bikin, ciyê ku em bibin navcêvan, dengê xwe dijî "şerê navxweyî" bilind bikin, em bûn alîgîrê yekalî. Me nakokî û dijberiya di navbera herdu partiyên sereke de tûjtir kirin. Ser de jî bi piştgîriya çekdarî em bûn

astengên mezin li ber lihevhatina wan. Em dijî êriş û destdirêjiya ser Parlamena Neteweyî ranewestîn, me dengê xwe dijî wê kirina bêvac bilind nekir, em lê bûn temaşevan û li hember wê destdana "kode-tayî" bêdeng man.

Bextireşiya mezin ew e ku em hemû van çewtiyan dinasin û dizanin jî, lê belê ew hîrsa destxistina "karbidestiyê", ew hîrsa berjewendiyên rêxistinî û xwekesî serdesttir bû. Welê li me hat ku me nikarî xemxariya wê dewleta pîroz qasî wan biyaniyên "empe-ryalîst" jî bikin û wê biparêzin. Hîn ser de jî me dijberiya wan dewletên "parêzger" kir. Ma kî nizane ku di vê dema îroyîn de, ê paraztina wan dewletan, hebûna dewleta federe û jiyana gelê me li Kurdistanê Başûr dikeve bin metirsiyek mezin? Ma kî nizane ku ew metirsiya bi tenê ligor berjewendî û daxwaza dagîrkeran e? Ma em begav in ku her "rûn bi nanê neyaran bidin" û hêrgiz têkevin paralela rêzaniya dewletên dagîrker?

Bê şik heryek ji van kirinana bi serê xwe hewceyê lêkolîn û şîrove-kirinan in. Lê bi kurtî merov dikare van rêderî û çewtiyên dijî berjewendiyên gel ji kêmaniya xwenasiya (bilinc) neteweyî ve girêde. Ev kêmaniya xwenasiya neteweyî dihêle ku rêxistinên kurdistanî, herwaha "ronakbîrên" Kurd li ciyê pêşekîdana berjewendiyên neteweyî, giringiyê didin berjewendiyên rêxistin û yên xwekesî (şexsî). Ev kêmaniya bû ku bêtirî çar mîlyon Kurd li bakurê Kurdistanê cî û warên xwe berdan, şûna ku berê xwe bidana nav refên şoreşgeran, ewna bêgav bûn ku xwe bavêjin hambêza neyaran hov û dirinde. Ev bûyera paradok-

sî ne di dîroka Kurdistan de û ne jî di dîroka şoreşên serxwebûna gelên din de hatiye dîtin!

Gava merov nikaribe armançeke navkirî pêşkeşî gelê xwe bike, her roj stratejî û taktîkan tevlihev bike, rojekê "serxwebûn"ê, roja din "federasyon an jî "ewtomomiyê" û roja dîtir "ne tiştêkî" doz bike, nikare baweriyê gel bikêşîne ser xwe. Dîsa ger rêxistinek di aliyekê de bi "slogana" neteweyî di parçeyekê de dest bi serê çekdarî bike, di wî parçewelafî de rêza rêxistin û partiyên din negre, tehamûlî hebûna wan neke û bi her rengî serê wan bike, lê di aliyê din de jî xwe xwedî maf bibîne ku êrişên çekdarî bibe ser parçeyekê azadkirî, li wir bibe sedema dirêj-kirina "şerê navxweyî" û ser de jî wan bi "bê tehemmûliyê" tawanbar bike, ew rêxistin tucaran nikare bibe ciyê baweriyê.

Ma kîjan partiyê nedikarî dest bi şerê çekdarî bikira? Bi taybetî jî partiya me ku xwediyê kampên leşkerî bû. Ma gelo partiya me nedikarî ji "parêzgerên gundan" an jî bi kêmanî ji şerê Basûr jî destkewfî Libûya?.. Belê dikarî û "dikarî dendik jî jê derxista" û kesek jî nikare vê rastiyê bincil bike? Lê gellekî vekirî ye ku şerê çekdarî bê piştgîrî û alîkariya derveyî nikare were domkirin. Erdnîgariya Kurdistanê jî li ber çavan e.. Ew alîkarî bi tenê dikare di aliyê dagîrkeran de an jî bi rêdana wan were kirin. Lê merov çawa dikare piştî xwe bide dewleteke dagîrker, ku bi xwe mafê gelê Kurd bînpê dike û her roj, bê ku veşêre, bi hevkarîya dagîrkerên din serê her serketin û destkeftin-ek Kurd li parçeyên din dike?

Jiber ku bûyer û serpêhatiyên di sedsalên bîstan de bi tenê têr dikin

û dikarin gellekî bi zelalî çewfî û şaşiyên me bidin ber çavan, ku çawa merov bêgav dibe "kumê xwe bide ber xwe û bîponije", em pêwîst nabînin ku têkevin kûrahiya dîrokê: Li ser hêsabê gelê Kurd sînorguhêrtina Îran û Turkiye' yê di dema Şoreşa Ararat de û sînorguhêrtina li "Şat el Ereb" di encama Hevhatina Cezayîr de çawa ku mînakine balkêş in, ewçend jî serpêhatiyên gelkuj in. Ya ku dikare merovan bêtir şaş û mat bike ew e ku piştî van hemû boblatên (belayên mezin) malwêranî carandina dîrok û hatina lihevkarîna "Adana" yê! Jiber ku Suriye' yê tucaran hebûna PKK û serokê wê nedipejirand û her vedişart, "lihevkarîna Adana' yê" hatina xwe bi salan e ku bi dengê bilind dida xûyanîkirin. Herkesê dûrbîn dikarî bi gengazî vê encama "komploiyî" bibîne. A herî kirêttir ew bû ku Suriye' yê nikarî, bi kêmanî wek Îranê comerd be, cî bide serokê PKK û wî li ba xwe biparêze. Wê ew li ser reyên çulûçiv avête hambêza dewleta Turk!

Belê ev guhêrtinên di rêzaniya navneteweyî de ku pêwîstiya "dengene" nû dane ber xwe û bûn sedema linavrakirina "sînorên pîroz" rê li ber me vedikin. Gellek gelên bindest karîn ji vê pêvejoyê destkeftî bibin, gîhan serxwebûna xwe û yên mayî jî xebata xwe ligor rewşa nû, pîvan û mercên berçav û balkêş dimeşînin.

Vê carê divê em hêrgiz vê "dorhatinê" û keysê ji dest nêrevînin, wek gelên din, bi bratî û rêzgirtina hev û yekdest xebateke hevdem bimeşînin. ❖

Hemreş REŞO

insan özlüyor

"Düşüncelerine katılmıyorum.

Ama bu düşüncelerini belirtmeleri için eldeki tüm olanakları seferber edeceğim."

VOLTAIRE

Bugün uluslararası boyutlarda yayın yapan iki Kürt televizyonu var. Bunlardan MED-TV, talihsiz bir şekilde yayını durduruldu. Öteki; Kürdistan TV, yayına yeni başladı. Med-TV'nin yayına yeniden başlamasını, Kürdistan TV'nin de sağlıklı bir yayın sürdürmesini diliyorum.

İnsan özlüyor! Kürtlerin bir çok televizyon kanalları olsun. Bu kanallar çağdaş yayın ilkelerine, ahlak kurallarına eksiksiz uysun. Teknik donanımları ve kullanımı kusursuz; kültür, sanat ve edebiyat adına yapılan programlarda temel ölçü estetik ve güzellik; siyasi tavır ve tespitler üslup açısından düzeyli ve yapıcı olsun. Habercilikte, propaganda anlayışı yerine objektif habercilik amaçlansın. Bireysel hak ve özgürlüklerin korunmasına sonuna dek özen gösterilsin.

Bu dilekler duygusal bir tavrıla çoğaltılabilir. Ama tüm bu dileklerin üst bileşkesi olarak da Kürtlerin çağdaş normlar ve değerlerle donatılmış ulusal hak ve özgürlükleri temel amaç edinilsin. Bu amaçlar doğrultusunda var olan iki televizyonu irdelemek istiyorum.

Bunlardan birincisi MED-TV, Kürtlerin tarihinde bir devrimdir, bir ilktir, bir dönüm noktasıdır. Tümümüzün ona sahip çıkması, onu koruması ve geliştirmesi gerekir. MED-TV konusunda iki şey diliyorum. Birincisi, MED-TV, yayın yapma olanaklarına bir an önce, yeniden kavuşur. Bu, Kürt halkının günlük olarak, kendi varlığını, duygusunu, kültürünü yaşaması; genel anlamda da ulusal bilinç ve değerler açısından çok önemlidir. İkincisi, yukarıda belirttiğim dileklere uygun bir yayıncılık anlayışı edinmesi. MED-TV, sekter, kalıpcı, ilkel, saldırgan, alaycı, hatta zaman zaman ukala yayın

anlayışından vaz geçip, çağdaş norm ve değerlerle yayın yapan ulusal bir yayın organı olmalı. Özenle korunması gereken bir ulusal değer olarak görüyorum MED-TV'yi. MED-TV mutlaka yaşmalıdır. Hem de en çağdaş norm ve değerlerle. Üzüntüm ve eleştirim bu yönde. MED-TV bu duruma düşürülmeliydi. Doğrudur, bu televizyon, PKK'nın televizyonudur. PKK'nın, bu televizyonu, bu anlamda dilettiği gibi kullanma hakkı vardır. Ama Kürt Ulusunu kucaklayacağı savı varsa, bu olanağı, bu fırsatı, bu değeri böylesine hoyratca, kabadayıca, bilinçsizce kullanma hakkı yoktur diye düşünüyorum.

Kapanmaması gereken MED-TV'nin kapatılmasını ele alalım. MED-TV'nin yayın ilkelerine uyması için 1100'ün üzerinde uyarı yazısı almış! Böyle bir huwardağın sorumlusu kim? Niçin bu uyarılar dikkate alınmamış ve feodal bir zihniyetle kabadayılık yapılmış? Niçin bir düzenlemeye gidilmemiş? Kapatılma nedeni elbette siyasidir. Ancak kapatılmanın tek sorumlusu olarak Türkiye'yi göstermek yanlışır. Çünkü Türkiye, Avrupa'da yayın ilkelerine uyan bir televizyon kanalını kapatacak kadar siyasi güce ve itibara sahip değildir. Türkiye'yi bu anlamda güçlü göstermek siyasi hatadır. Bana göre bu işin sorumluları 1100'ün üzerinde uyarıya kulak asmayan, yayın ilkeleri konusunda huwardalık, feodal kabadayılık eden ve siyasi kapatma kararına davetiye çıkaran sorumlulardır.

Bu konuda, temel bir yanlışlık daha yapıyor! Niçin yayın ilkelerine uymuyorsunuz sorusuna "Türk televizyonları yayın ilkelerine uyuyor mu ki, biz de uyalım" şeklinde bir yanıt veriliyor. Bu, yanlışta ve illiklikte rekabet ve yarışma anlamına gelir. Oysa, Kürt ulusunun ulusal ve demokratik hakları için mücadele ettiğini söyleyen MED-TV;

D
E
N
G
Ê
B
A
K
U
R

ırkçı, ilkel ve düzeysiz yayın yapan; gerek seviye gerekse habercilik anlayışında uluslararası boyutlarda itibarı olmayan Türk resmi ve özel TV kanallarını değil, çağdaş ilke, norm ve değerleri kendisine ölçü almaktadır. Yakın bir zaman önce yayına başlayan Kürdistan TV için de aynı uyarıyı yapıyorum, aynı öneri de bulunuyorum. (Biri Saddam'ı ötekisi Demirel'i örnek alırsa işimiz iş!!!)

Sorumlularının tüm hatalarına karşın, MED-TV'nin kapatılmasına şiddetle karşı çıkıyorum ve kınıyorum. Çünkü MED-TV, resmi ve özel Türk kanalları gibi bir devlet desteğine, olanaklarına ve deneyimine sahip değildir. Düşe kalka çağdaş bir düzeye ulaşacağına inanıyorum. Batılı devletler bu anlamda daha da hoşgörülü olmalıdır. Dilerim MED-TV bir an önce yayın yaşamına başlar. Başlarken de olumsuzluklardan olumlu dersler çıkarır. Eski alışkanlıklarını bırakır; çağdaş, özerk, eşitlikçi, birleştirici, ilkeli ve düzeyli bir yayın sürecini amaçlar. Bu dilekler Kürdistan TV için de eksiksiz geçerlidir. (Bunu yapamadıkları zaman, köydeki amcasının zenginliğine güvenen kentteki huvar-dalar gibi başları beladan kurtulmaz.)

İkinci Kürt televizyonu Kürdistan TV de MED-TV gibi özenle korunması gereken ulusal bir değerdir. Kürdistan TV'yi ciddi anlamda izleme olanağım olmadı. Umarım zaaf ve kusurlar açısından MED-TV'nin düştüğü duruma düşmemiştir ve düşmemelidir. Kürdistan TV de çağdaş, özerk, eşitlikçi, birleştirici, düzeyli ilke ve prensipler hedeflemelidir.

Gerek MED-TV gerekse Kürdistan TV için büyük bir tehlike sözkonusudur. Kendilerini yaratan siyasetlerin, partilerin ve insanların güdümünde güdük ve kısır birer kuruluş olarak varlıklarını sürdürmeleridir. Her iki televizyon da kendilerini siyasetlerin, partilerin ve kişilerin egemenliğinden kurtarmaları gerekir. Siyasetlere, partilere, kişilere bağımlı olurlarsa parçalar, partiler ve liderlerarası çelişkilere alet olup, tüm Kürtleri kucaklama şansını yitirirler. MED-TV'nin bu konumdan kurtulması, Kürdistan TV'nin de bu konuma düşmemesini diliyorum. Özellikle günümüz liderlerinde egemen olan savaş eğilimi, şiddet felsefesi, öcalma duygusu ve benzeri olumsuz olgulara karşı bir yayın politikası izlemelerini diliyorum. Kürdistanın birer bacağı olabilecek olan bu kurumlar, savaş, şiddet, öcalma duygu ve eğilimlerine karşı barışı, hoşgörüyü, diyalogu yayın politikalarının anahtarı yapmalıdır.

Bu iki televizyonun siyasi sahiplerinden dolayı doğuştan düşman olduklarını tümümüz biliyoruz. (Kürtlerin klasik, geleneksel karakteri ve yazgısı) Bu televizyonların görevi, bağlı oldukları siyasi görüşlerin boyunduruğu altında savaş kışkırtıcılığı yaparak, savaş yanlısı olmak değil, bu düşman siyasetler arasında dostluğa ve barışa katkıda bulunacak birer yayın organı olmalarıdır. Bunu hedefledikleri ve başardıkları zaman Kürt ulusuna gerçek anlamda hizmet etmiş olurlar.

Bir de bu iki televizyon arasında siyasi görüşlerin yansımaları olarak, rakip televizyon olma tehlikesi söz konusu. Birbirleriyle

sürtüşen, sataşan, uğraşan; birbirlerini engelleyen, yıpratın, bunun sonucu olarak güdük, kısır ve düzeysiz birer kurum olmaları sözkonusu. Oysa MED-TV ve Kürdistan TV yaşamın her alanında dayanışma içinde olmalıdır. Kürt Ulusuna hizmet etmek istiyorlarsa ve çağdaş norm ve değerleri savunuyorlarsa bu iki televizyonun dayanışma içinde olma dışında şansları yoktur. Bu dayanışma duygusal düzeyde kalmamalı, pratiğe de yansımaları. Teknik düzeyde, bilgi alışverişinde, program yapımında vb. dayanışma sağlanmalı. Rekabet ve yarış söz konusuysa, bu estetik, güzellik, kalite ve güncelliği yakalama konularında olmalı. Barışı ve dayanışmayı sağlayacak çalışmalarda rekabet ve yarış olmalı.

Bunu başardıkları zaman, -kuruluşları gibi- Kürdistan tarihinde doğru bir ilk'e daha imza atmış olurlar. Böylece Kürtlerin her alanda birbirini yeme geleneğini de olumlu yönde bözmuş olurlar.

Özlüyorum! Siyasilerin bireysel beyinlerinden bağımsız yayın yapabilen iki özgür ve çağdaş televizyon özlüyorum. Özlüyorum! Bu televizyonların, başka ulusal televizyonların yaratılmasını sağlayacak beyinlere birer okul olmasını özlüyorum!

Haydi kolay gelsin!❖

A. E. ÇAYIRCIOĞLU

DEMOKRASİ İSTİYORUZ!.. YA BİZ NE YAPIYORUZ...

İnsanoğlu binli yılları geride bırakıyor. Bu olgu, maddi ve manevi temel de tüm insanlığı etkiliyor. Enformasyon teknolojiğinin geliştiği ülkeler de, bilgisayar dünyasının ikibin yılını nasıl atlatacağı bilim çevrelerinin gündeminde birinci sırayı alıyor. Öbür yandan gelişmekte olan ülkelerde ise toplumun önünde çok daha değişik sorunlar duruyor. Yerküremizin birçok alanında ise iç ve dış savaşlar, yaşamı insanlığa cehenneme çevirmiş bulunmaktalar...

Birkaç gün evvel katıldığım bir konferansta, Birleşmiş Milletler Örgütünde çalışan bir yetkili şiddet ve savaş üzerine bir seminer sundu. Özellikle Yugoslavya-Bosna-Kosova ve Balkan'lar üzerine tartışılan bu konferansta, şiddetin insan psikolojisi üzerinde yarattığı derin etkiler ve bundan yola çıkarak bir genelleme yapıldığında, meydana gelebilecek toplumsal buhranlara değinildi. Halklar arasında oluşan düşmanlıkların özel olarak bu ulusların, fakat genelde de dünyanın problemi haline geldiği; hatta insanlığın ekonomik, sosyal, kültürel ve bilim alanında gelişiminin önünde engelleyici bir konuma dönüştüğü, bu anlamda ulusal sorunların, tüm insanlığın sorunu olduğu zikredildi.

Konferansta Kürt problematiğini gündeme getirdiğimde, BM yetkilisi de ne diyeceğini, nasıl cevap vereceğini epeyce düşündü. Sonunda ise; Kürtlerinde kendi geleceklerini özgürce belirleme hakkının olduğunu, fakat bunun için dünya konjoktür ve siyasi realitesinin hala uygun olmadığını açıkladı. Her ne kadar toplantıda yetkilinin dediklerine karşı çıkıp, demokrasi için mücadele vermekte olduklarını savunanların konjoktür, siyasi realite ve çıkar politikalarını gözönüne almamaları gerektiğini söyledimse de ve hatta bu anlam da toplantıda bulunan çoğu kişiden olumlu bir

yaklaşım gördüysem de, daha sonra kendim bile yetkilinin dediklerinin "doğru" olduğunu düşündüm. İşte bu düşüncelerimi siz değerli Denge Bakur okuyucuları ile paylaşmak istiyorum. Dış dünya'nın eksiklerini sayarken ilk önce bizim bu yöndeki yanlışlıklarımızı telafi etmemiz gerektiği kanısını taşıyorum. Zaten negatif tavırlar ve hareketlerimizle kimseyi de ikna edemeyeceğimiz açıktır.

Kürt siyasi hareketinin varoluş nedenlerinden en önemlisi: demokrasi ve eşitlik sorunudur. Kürt ulusal kurtuluş örgütlenmeleri; milletlerinin ezildiğini, terör politikalarına mahrum kaldığını, Kürt bölgelerinin sömürü ve talana tabi tutulduğunu, Kürt ulusunun eşit müamele görmediğini, horlandığını ve haklarının gasp edildiğini ve bu haksızlıkların ortadan kaldırılması için mücadele ettiklerini vurgularlar.

Şimdi gerçeğimize bir dönelim: Kuzey Kürt siyasi hareketi, onurlu 11 Temmuz 1965 günü- yani Türkiye- Kürdistan Demokrat Partisi'nin kuruluşundan sonra, özellikle 1970'lerde ayrı Kürt örgütleri siyasi arenaya çıktıktan sonra, ne zaman kendi arasında demokratik, barışçıl bir zemin sağlayabildi? Oysa, Kürt ulusal davasının başarıya ulaşabilmesi için böyle bir zemin yaratmamız gerektiğini de herkes biliyor.

Doğrudur, Kürtler -demokrasi, insan hakları, barış, tolerans, çağdaş ve modern bir diyalogtan yoksun Ortadoğu bölgesinde yaşıyor. İster istemez bu mikro (aile, okul, aşiret, mahale, köy...) ve makro (toplum, kurumlar, devlet...) çevre bizlerin şekillenmesinde ana rol oynuyor. Siyasi yapılanmalarımız da genel olarak maalesef bu değer yargılarını aşamıyor. Diktatörlük, totalitarizm, zor ve şiddet kendisine

D
E
N
G
E

B
A
K
U
R

...Kürt siyasi hareketinin demokratik ve barış zemininde buluşması, bu temelden hareket ederek ulusal sorununu uluslararasılaştırması, dünya gündemine getirmesi, bugün yalnız Kürt halkının değil, dünya demokratik kamuoyunun da bir talebi haline gelmiştir. Bilinmelidir ki, 2000'li yıllara girdiğimiz bu dönem de, Kürt sorunu dünya siyasi arenasında çözülmesi gereken büyük bir problem olarak duruyor. Bu süreci hızlandırmakta Kürt siyasi hareketinin olgun, dünya konjunktürüne uyumlu, çağdaş ve demokratik bir süreç başlatmasıyla mümkündür...

daha uyumlu bir zemin bulabiliyor. Bu madalyonun bir yüzünü oluşturuyor. Fakat, madalyonun diğer bir yüzü daha da var. Burada da işte Kürt ulusal hareketinin istemlerini, yaşamasını arzuladığı geleceğinin plan ve projelerini görüyoruz. Kürtlerde demokrasi ve eşitlik talebinin ağırlığını başta da belirtmiştik. O halde, Kürt siyasi hareketinin de, ulusunun bu talebini yaşama geçirebilmesi için önadımlar atması gerekmektedir. Bunun en önemli noktasını da, Kürt siyasi hareketinde varolan örgütlenmelerin çağdaş-demokratik bir temel de birbirine yaklaşımı oluşturmaktadır. Eğer Kürt siyasi partileri, birbirlerinin varlığına, düşünce ve konseptlerine saygı duyuyorsa, tahammül ve tolerans gösteriyorsa, birbirleriyle ulusal çıkarlar temelinde yakınlaşmalarının önünde hiçbir engel yoktur. Öbür taraftan, eğer bugün Kürt siyasi yapılanmaları arasında iyi ilişkiler mevcut değilse bu onların herşeyden önce tahammülsüzlüğüne, benden başka kimse yoktur, olamaz ve müsaade etmem! primitiv yaklaşımından kaynaklanmaktadır.

Bu yaklaşım terkedilmelidir. Kendimizi ulusal ve uluslararası düzeyde ifade edememizin önemli bir halkasını da bu nokta teşkil ediyor.

Bellidir ki, Kürt siyasi hareketinin ideolojik baz da, program, tüzük veya yönetmenliklerle veya sözümona "ulusal kongreler" le birbirleriyle yakınlaşması mümkün değildir. O halde onlarca, yüzlerce kez tecrübe edilip başarısız olan, yapılamayan insiyatifler bırakılmalıdır. Kürt siyasi hareketi üzerinde problemsiz anlaşabileceği üç nokta, beş nokta varsa, ilk olarak bu noktaları temel alarak harekete geçmelidir. Mutabakat zemini, ulusal çıkarları baz olarak alırsa üzerinde anlaşacağı noktalar zaten belirginleşecektir. PDK-Bakur'un bu doğrultuda bazı adımlar attığını biliyoruz, birçok örgüte öneri götürülmüştür. Bu çalışmaların belirli bir süreci alacağı açıktır, buna rağmen atılan adımlardan geri dönmemeli, hatta daha da yoğun bir çalışma yapılmalıdır.

Kürt siyasi hareketinin demokratik ve barış zemininde buluşması,

bu temelden hareket ederek ulusal sorununu uluslararasılaştırması, dünya gündemine getirmesi, bugün yalnız Kürt halkının değil, dünya demokratik kamuoyunun da bir talebi haline gelmiştir. Bilinmelidir ki, 2000'li yıllara girdiğimiz bu dönem de, Kürt sorunu dünya için de çözülmesi gereken büyük bir problem olarak duruyor. Bu süreci hızlandırmakta Kürt siyasi hareketinin olgun, dünya konjunktürüne uyumlu, çağdaş ve demokratik bir süreç başlatmasıyla mümkündür.

Dünya, Kürtlerin düşmanı değildir. Bu felsefe unutulmalıdır. Bugün yerküremizin birçok yerinde Kürtlerin ulusal davasına sempati ile bakan, o'nu gündemleştiren, tartışan, kamuoyunun iradesine sunan devletlerarası platformlar, uluslararası kurumlar, birçok politik şahsiyet, basın-yayın organları vs. vs. bulunmaktadır. Bu, Kürt sorunu'nun arkasında duran çok önemli bir güçtür ve hatta Kürt sorunu'nun çözümünü yolunda dayatıcı role sahiptir. Öbür taraftan, bazı Kürt siyasi örgütlenmelerinin dünyayı düşman gören felsefeleri, bizlere zarardan başka birşey getirmiyor. Kürt sorunu'nun çözüm sürecini negatif etkiliyor. Bazı konferanslarda: "Kürtler dünya konjoktürü ile uyumlu politika izleyemiyor, olgun ve demokrat davranamıyor" gibi görüşlere argument olarak da, yukarıda belirttiğim felsefe örnek veriliyor. ❖

batun@swipnet.se
Cemal BATUN

Ulusal Kimlik Örgütsel Kimlik ve PDK-Bakur

Kimlik, bir bireyi veya topluluğu değişik kategorilerde başkalarından ayıran veya başkalarıyla birleştiren özellikleri tanımlayan bir kavramdır.

Kimlik sorunu, sosyolojik, politik ve kültürel öğeleriyle önemli bir konudur. Dünyada meydana gelen toplumsal huzursuzlukların, çatışmaların nedenleri iyice araştırıldığında bir çoğunun kökeninde kimlikle ilgili farklı düzeylerdeki sorunların yattığı görülür. Ya kimlikle ilgili sorunlar huzursuzlukların direkt kaynağını oluşturuyor; ya da var olan farklılıklar ekonomik ve jeo-politik çıkar çatışmaları için kullanılıyor. Kuşkusuz, tüm çatışmaların kökeninde çıkar hesapları yatıyor. Ancak çıkar çatışmaları, hem geniş anlamda hem de dar anlamda, çeşitli biçimlerde kimlik farklılıkları çatışmasına büründürülerek sürdürülüyor. Bir de çatışmalar sadece değişik kimlikler veya alt kimlikler arasında olmuyor, bir kimliğin iç farklılıkları arasında da gerçekleşebiliyor.

Günümüzde ister farklı kimlikler arasında, ister üst bir kimliğin alt kimlikleri arasındaki çatışmalarda, isterse de bir kimliğin kendi iç farklılıkları arasındaki huzursuzluklarda olsun, çözüm için hangi yöntemlerin kullanılacağı başlı başına bir sorundur. Farklılıkların çatışmaya dönüşmesi/dönüştürülmesi veya bunun önlenmesi, toplulukların ve daha dar anlamda bireyin, kültürel, sosyal ve ekonomik durumuyla direkt başlı bir sorundur. Günlük deyişle olgunlaşma düzeyiyle ilişkilidir.

Konuyu bireyin davranışına indirgersek, şunu söy-

leyebiliriz: Birey isterse, farklılıklarını abartarak, onları kendisinin de aşamayacağı "Kaf Dağı"na dönüştürerek başkalarıyla çatışmaya neden haline getirebilir. Kavga da çıkarabilir, savaşa da dönüştürebilir. Ama tersi bir davranış göstermek de mümkündür. Farklılıklarına sahip çıkarak, farklılıklarını başkalarına anlatıp onların bunlara saygı göstermelerini sağlayarak, başkalarıyla uyumlu bir arada olmayı da seçebilir. Bu da mümkündür. Humanist, özgürlükçü ve demokratik anlayış bunu gerektirir. Bu değerlere içtenlikle inanmayanlar, bu sözcükleri sadece moda olsun diye dillerine dolayanlar, ancak uzlaşmaz ve çatışmacı olabilirler.

Bu genel girişi, konunun şu veya bu topluluğa, örgüte özgü bir sorun olmadığını belirtmek açısından yaptık. Farklılıkların çatışması veya uyumu aslında herkesi ilgilendiriyor.

Biz bu yazımızda asıl alt bir kimlik olarak örgütü, bu kimliğin içindeki farklılıkları ve karşılıklı ilişkilerini kısaca irdelemeye çalışacağız.

Bir toplumda çok çeşitli gruplar, kategoriler var. Bunların bir çoğu birer kimliğe sahiptir. Birey, bu kategorilerin çoğunun ögesi durumundadır. Dolayısıyla o kimliklere sahiptir. Kimlikler, bireye topluluk içinde farklı özellikler, konum ve işlevler kazandırır.

Aile, aşiret, meslek mensupluğu, politik parti üyeliği, etnik bir gruba aidiyet, bir devletin vatandaşı olma (tabiyet) vb. bunların her biri birer kategoridir ve bireye belli düzeylerde belli bir kimse olmayı sağlayan özelliklerdir.

.....

...otoriter anlayış farklılıklara tahammül göstermez, onları iktidardaki anlayışa, çoğu kere de yönetime egemen olan bir yöneticinin görüşlerine göre tekleştirmek ister. Bu da daima çatışma yaratır. Farklı anlayışı bastırdığımızı düşündüğünüz anda bile, çatışma sürer ve uygun koşulları bulduğu zaman da dışa vurur. Aslında Kürt yurtsever hareketinin tarihi, bu görüşü doğrulayan zengin örneklerle doludur. Sorun olup bitenlerden ders çıkar-maktır...

Bu kategoriler içinde ulus ve devlet vatandaşlığı kimlikleri, üst kimlik, diğer kimlikler ise alt kimliklerdir. Alt kimlikler, yaşamdaki çeşitliliğin değişik kategorilerde adlandırılmasıdır. Bu çeşitlilik, hem bir zorunluluk hem de insanlığın bir zenginliğidir. Her kim ki, bu çeşitliliği yok etmeye ve kendisinin belirlediği bir hedefte tekleştirmeye kalkışıyorsa, kanımızca toplumsal ve tarihsel zorunluluğa karşı bir eğilim içine giriyor demektir. Böylelerin sonu hüsrandır. İster bu güç, bir devlet olsun, ister bir parti veya başka özellikte bir kurum olsun, isterse de bir birey olsun er veya geç bozguna uğrar.

Bir örgütün içindeki farklılıkları koruma, onları tekleştirmeme görüşü ve tutumu, siyasal bir partinin işleyişi için hayati derecede önemli bir konudur. Bir partinin demokratik veya otoriter niteliğini belirleyen ana ilke budur. Grupçuluğun, dargörüşlülüğün, başkalarının varlığına tahammül göstermemenin ana kaynağı da bu anlayışta yatar.

Kendi içindeki farklılıkları koruyan, onları bir arada tutmayı başaran örgütler, kendi dışlarındaki güçlerle de uzlaşma politikalarını başarıyla geliştirebilirler. Ters durumda, otoriter bir örgüt modeli ortaya çıkar. Otoriter örgütler, hem kendi içlerinde hem de kendi dışlarındaki güçlerle daima çatışmalı durumundadırlar. Çünkü otoriter anlayış farklılıklara tahammül göstermez, onları iktidardaki anlayışa, çoğu kere de yönetime egemen olan bir yöneticinin görüşlerine göre tekleştirmek ister. Bu da daima çatışma yaratır. Farklı anlayışı bastırdığımızı düşündüğünüz anda bile, çatışma sürer ve uygun koşulları bulduğu zaman da dışa vurur. Aslında Kürt yurtsever hareketinin tarihi, bu görüşü doğrulayan zengin örneklerle doludur. Sorun olup bitenlerden ders çıkarmaktır.

Bir Alt Kimlik Olarak Politik Örgüt

Yukarıda değindik, politik örgüt/parti, toplumda bir katego-

ridir, bir alt kimliktir. Bu alt kimliğin özellikleri, örgütün tanımında dile geliyor. Biz, M. Duverger'in "Siyaset Sosyolojisi" adlı yapıtında aktardığı, Peter M. Blau'nun tanımını esas alacağız. Blau, örgütü şöyle tanımlıyor: "Belirli hedeflere erişmek üzere bir grubun faaliyetlerini düzenleştiren usuller açıkça saptandığı andan itibaren, bir örgüt kurulmuştur." Bu tanımda üç önemli öğe vardır: Hedef, örgütün işleyiş kuralları ve bunları benimseyen bir insan grubunun ortak davranışı. Bir siyasal partinin hedefleri programında, işleyiş kuralları da tüzük ve yönetmeliklerinde belirlenir. Programı ve tüzüğü benimseyen insanlar, bu amaçlarına ulaşmak için ortak davranış gösterirler ve bu tutumlarıyla toplumda, diğer insanlardan farklı bir alt kimliğe sahip olurlar.

Bir politik partiyi, diğerlerinden ayıran bazı önemli unsurlar vardır. Bunlar: vizyon, misyon, strateji ve faaliyet tarzıdır. Bu unsurlar doğru tespit edilip etkin faaliyetlerle yaşama geçirildiğinde, parti güçlenir, yetkinleşir ve bunun bir sonucu olarak söz konusu alt kimlik çevresinde bir araya gelen insanlar, toplumda bu amaçları paylaşanlardan saygı ve destek bulurlar. Dolayısıyla o partinin görüşlerinin gerçekleşme olanağı doğar.

Politik bir partinin başarıya ulaşabilmesi için, o partinin üye ve sempatanları kimliklerini iyi tanımlamalı ve ona bilinçli olarak sahip çıkmalıdır. Partinin vizyonunu ve stratejisini iyice öğrenmek, misyonunu hem tarihsel hem güncel yönleriyle iyi kavramak ve bunlara uygun ola-

rak gönüllü, aktif faaliyetler göstermek gerekiyor.

Politik bir parti kimliğini tanımlarken farklılıklar nasıl ortaya çıkar, bu farklılıklar nasıl bir arada tutulabilir, bunun çerçevesi nasıl belirlenir? Bu konuları, PDK-Bakur'un özelliklerinden yola çıkarak tartışmakta yarar görüyoruz.

Bir partide değişik görüşler, normalinde örgütün vizyonu, misyonu, stratejisi ve faaliyet biçimleri saptanırken, bunun için tartışmalar yapılırken ortaya çıkar. Bu aşamada değişik görüşlerin olması yararlıdır, hatta bizce zorunludur. Bu konularda yapılan kurallı, düzeyli ve içerikli tartışmalardan rahatsız olmamak gerekir. Değişik görüşlere mutlaka tahammül gösterilmelidir. Tersî tavrı, bir partinin fikir zenginliğini, hatta dinamizmini zayıflatır. Ama tekrar vurgulamakta yarar var: Bu tartışmalar kurallara uygun yapılmalı, düzey ve içerik bakımından ciddiye alınabilecek fikirler üretebilmelidir.

Bu konuda bir belirlememizi aktaralım. En fazla demokratik işleyişe sahip olduğuna inandığım PDK-Bakur da dahil olmak üzere, ne yazık ki, Kürt örgütlerinde özlemini duyduğumuz kurallı ve içerikli tartışmalar oldukça az oluyor. Ya da biz buna tanık olmadık. Oysa bu bir ihtiyaçtır. Hangi Kürt örgütünde olursa olsun, böylesi bir işleyiş bizi çok sevindirir.

Çok seslilik ve demokratiklik, tahammül gerektirir. Bu tahammülü göstermek gerekir. Tartışmalardan sıkılıp otoriterizmin kolaycılığına sığınmamalıyız.

PDK-Bakur, TKDP'nin devamı PDK'nın mirasçısıdır.

PDK-Bakur, 1992 yılında yapılan Birlik Kongresi'ne katılan Ala Rızgari Birlik Platformu'nun, Ulusal Birlik Platformu-Bergeh'in ve Rızgari'den ayrılan kadroların mirasçısıdır.

PDK-Bakur'un kadroları ve üyeleri, bütün bu 34 yıllık politik-örgütsel mirasa büyük bir onurla sahip çıkmalıdırlar. Ancak geçmişe eleştirel, ders çıkarıcı bir gözle de bakmak gerekir. Bu her örgüt için geçerlidir.

Bu kısa ön belirlemelerden sonra, konuya, PDK-Bakur'un vizyonunu, misyonunu, stratejisini ve faaliyet türlerini kısa tanımlayarak girmekte yarar var.

PDK-Bakur'un misyonu ve dayandığı örgütsel miras

PDK-Bakur, kongrelerinde politik ve örgütsel mirasla ilgili aldığı kararlar, kendisini, 1965 yılında kurulan TKDP'den başlayarak günümüze kadar parti sürecine katılan tüm grup ve kadroların mücadelesinin mirasçısı ilan etmiştir. Bu belirlemeyi tüzük ve programına koymuştur.

Bunun tarihsel olarak anlamı şudur:

PDK-Bakur, TKDP'nin devamı PDK'nın mirasçısıdır.

PDK-Bakur, 1992 yılında yapılan Birlik Kongresi'ne katılan Ala Rızgari Birlik Platformu'nun, Ulusal Birlik Platformu-Bergeh-

'in ve Rızgari'den ayrılan kadroların mirasçısıdır.

PDK-Bakur'un kadroları ve üyeleri, bütün bu 34 yıllık politik-örgütsel mirasa büyük bir onurla sahip çıkmalıdırlar. Ancak geçmişe eleştirel, ders çıkarıcı bir gözle de bakmak gerekir. Bu her örgüt için geçerlidir.

Av. Faik Bucak, Sait Elçi, Dr. Sait Kızıltoprak, Ömer Turhan'lara sahip çıkılmalı, bu şahsiyetlerin Kuzey Kürdistan ulusal hareketine yaptıkları hizmetler dillendirilmelidir.

Özellikle Sait Elçi ve Dr. Şivan'ın adlarını yan yana yazdık. Sevindirici olan bir gözlem, geçen zamanın Kuzey Kürdistan yurtsever hareketindeki bu yarayı sardığını görmek ve hemen herkesin bu olayı ders almamız gereken derin bir acı olarak yüreğine gömmesi gerektiğine inanmasıdır. Doğru olan da budur. İki Said'in kaybı, henüz filizlenme aşamasında olan Kuzey Kürdistan örgütsel hareketine büyük bir

D
E
N
G
Ê
B
A
K
U
R

darbe oldu. Kaybımızı geriye getiremeyiz. Ama bugün bu olayı artık çelişki nedeni olmaktan çıkarak, her iki Saidimizin de ruhunu şad etmiş oluruz. Bizlere yakışan yurtsever tavır da budur. Onlar bizim Saidlerimizdir, Onları bağrımıza basıyoruz.

Yukarıda değindiğim 34 yıllık örgütsel geçmişi, yurtsever demokratik bir miras ve misyon olarak değerlendiriyorum. Kanlı biçimde bastırılan bir seri ulusal direnişlerden sonra, 1965 yılında Kürt yurtseverlerinin TKDP'nin kuruluşunu gerçekleştirmesi, ülkemizin kuzey parçasında, halkımızın kimliğini ve haklarını kazanması doğrultusunda atılmış, tarihi nitelikte yurtsever demokratik bir örgütsel misyon hareketidir. Bu hareket, bu amaç, bugün de güncelliğini koruyor.

İşte PDK-Bakur, böylesi onurlu bir mirasa ve tarihi geçmişi olan bir misyona sahip çıkıyor. Çünkü onun kimliği bu geçmişe dayanıyor. DDKO'ların faaliyetleri de Kuzey Kürdistan tarihinde önemli bir köşe taşı oluşturuyor. DDKO'lar dönemi de, taçlandırmamız, sahiplenmemiz gereken tarihimizin onurlu bir kesitidir.

PDK-Bakur'un vizyonu ve stratejisi

Politik vizyon, bir partinin günümüz uluslararası ve bölgesel koşullarına denk düşen, ülkemizdeki somut duruma uygun olan öneriler paketi anlamına geliyor. Parti, somut durum ve çözüm için Kürt halkına, Türkiye'ye, uluslararası güçlere ne tür öneriler getiriyor, amaçlarına ulaşmak için hangi faaliyetleri gösteriyor.

PDK-Bakur, dünyadaki değişimi tartıştı. Kendini ona hazırlamaya çalıştı. Çok sancılı da olsa önemli bazı anlayış değişikliklerini gerçekleştirdi. Ama bu süreç hala devam ediyor. Ancak şunu söyleyebiliriz: PDK-Bakur, günümüz koşullarıyla uyumlu realist bir politikanın, vizyonun ve stratejinin partisi olmanın dinamiklerini içinde barındırıyor.

PDK-Bakur'un böyle bir vizyonu vardır. Kuzey Kürdistan ulusal hareketinde belli yönleriyle yeni bir vizyondur. Kuzey Kürdistan'da var olan politik parti ve örgütlerin anlayışına, hala aşırılıkla 1970'li yılların politik ve örgütsel düşünceleri ve faaliyet biçimleri egemendir. Oysa dünyada köklü bir politik değişim meydana geldi. Ne artık 2. Dünya Savaşı sonrası Soğuk Savaş döneminin politik, askeri ve ekonomik dengeleri, ne de bu dönemin politik sistem ve örgütlerinin belirleyici etkinliği kaldı. Dünyada bütün güçler, politik hedeflerini, stratejilerini değiştirdiler. Yeni uluslararası koşullara uygun vizyonlar geliştirdiler. Söz konusu değişimi başarabilenler, yeni dönemde de varlıklarını sürdürüyor ve rollerini oynuyorlar. Global düzeyde meydana gelen değişimleri zamanında göremeyen ve eskiyen görüş ve sloganlarında takılıp

kalan güçler, yeni duruma ayak uyduramadılar. Birçoğu varlıklarını bile koruyamadı. Son on yılda birçok sivil hükümet ve yıkılmaz gibi görünen "güçlü" diktatörlükler tarihin sayfalarına karışıp gitti.

PDK-Bakur, dünyadaki bu değişimi tartıştı. Kendini ona hazırlamaya çalıştı. Çok sancılı da olsa önemli bazı anlayış değişikliklerini gerçekleştirdi. Ama bu süreç hala devam ediyor. Ancak şunu söyleyebiliriz: PDK-Bakur, günümüz koşullarıyla uyumlu realist bir politikanın, vizyonun ve stratejinin partisi olmanın dinamiklerini içinde barındırıyor.

PDK-Bakur'un en önemli stratejisi, Ortadoğu'da ve Türkiye'de çoğulcu demokrasinin ve sivil toplumun gelişip güçlendirilmesi amacı ile birlikte ve bu süreçle uyumlu olarak Kürt halkının kendi geleceğini özgürce belirlemesinin koşullarını hazırlamaktır. Bölgede demokrasi ve sivil toplum gelişmedikçe, Kürt halkının ve etnik sorunları çözülmemiş diğer toplulukların meşru haklarına kavuşmaları, bu sorunlara köklü barışçı çözümlerin bulunması oldukça zor olacaktır.

Ortadoğu, ekonomik ve jeo-politik nedenlerle uluslararası güçlerin yoğun ilgi alanındadır. Ortadoğu'daki sorunlar, yerel nitelikte sorunlar değil, hele Kürt halkının özgürlük ve demokrasi mücadelesi, devletleşme sorunu, tümüyle uluslararası nitelikli bölgesel bir sorundur. PDK-Bakur bu gerçeğe uygun biçimde, Kürt sorununun olabildiğince uluslararasılaştırılması gerektiği

görüştüğüdür.

Uluslararasılaştırılarak çözümü zorlanacak bir sorunun politik aktörü, kendini dünyanın yeni koşullarına hazırlamak zorundadır. Bu bakımdan PDK-Bakur, programı, söylemi ve faaliyet biçimleri itibariyle, marjinal kadro örgütlerinin üslub ve tarzlarından uzak durmak zorundadır. PDK-Bakur, özgürlük ve demokrasi istemi içinde olan Kürt yığınlarının sessiz çoğunluğunun partisi, sesi ve aktif temsilcisi olmayı önüne koymuştur. Bunun için cesaretli, radikal, inandırıcı bir mücadele vermelidir. Buna uygun mücadele kurum ve araçlarını, düzeylerini yaratmalıdır. İşte PDK-Bakur'un vizyonu budur. Kadrolarını, üyelerini, taraftarlarını ve halkı, realist politikalara uygun eğitmeli, mücadele içine çekmelidir. İçeride ve dışarda, misyonuna, strateji ve vizyonuna uygun faaliyetler geliştirerek, 2000'li yılların Kuzey Kürdistan çağdaş, yurtsever demokratik partisi olduğunu/olabileceğini göstermelidir.

Alt Kimliklere Takılıp Kalmamak

2000'li yılların çağdaş örgütü olmayı amaçlayan bir parti, kendi kimliğini önemsemeli ama ona takılıp kalmamalıdır.

Biz Kürtlerin cesaretle özeleştirisini yapmamız gereken bir eksikliğimiz var: Kendimizi genellikle alt kimliğimizle ifade ediyor, onu hep öne çıkarıyor ve onunla özdeşleştiriyoruz. Bu nedenle, daha üst kimliklerde kaynaşıp birleşmekte fazla başarılı olamıyoruz.

.....

PDK-Bakur, programı, söylemi ve faaliyet biçimleri itibariyle, marjinal kadro örgütlerinin üslub ve tarzlarından uzak durmak zorundadır. PDK-Bakur, özgürlük ve demokrasi istemi içinde olan Kürt yığınlarının sessiz çoğunluğunun partisi, sesi ve aktif temsilcisi olmayı önüne koymuştur. Bunun için cesaretli, radikal, inandırıcı bir mücadele vermelidir. Buna uygun mücadele kurum ve araçlarını, düzeylerini yaratmalıdır. İşte PDK-Bakur'un vizyonu budur.

.....

"Kürtler birlik olamıyor", yaygın gözlem ve kanısının ana nedenlerinden biri de budur. Yine bazı Kürdologlar, 2000'e ayları saydığımız günümüzde bile, Kürtlerin henüz uluslaşma aşamasında olduklarını, ulusal bakımdan istikrarlı bir topluluk resmi sergileyemediklerini ileri sürüyorlarsa, bu görüşler bizi düşündürmelidir. Nedenleri üzerinde kendimizden başlayarak ciddi araştırma yapmak zorundayız.

Alt kimliğe takılıp kalmak, farklı tarihi dönemlerde değişik biçimlerde kendisini göstermiştir. Önceleri aşiretle, mirlikle, ağalıkla, kabile ve aileyle kendimizi özdeşleştirmiştir. Dinin ve mezhebin kölesi olmuş, oradan ötesini görememiştir. Özetle her defasında, bizi gelecek on yıllara, yüzyıllara taşıyacak daha üst kimliğin önemini kavramakta ciddi zaafiyet göstermiştir. Bu nedenle, yeni tarihi dönemlere geçerken hep kaybeden durumunda olmuştur.

Günümüzde bile toplum olarak yukarıdaki eksiklerin bir bölümünü hala tekrarlıyoruz. Örneğin

aşiret reisi veya kabile ağası Türk devletiyle işbirliğini tercih ediyor, insanlarımız bu alt kimliğe sıkı başlılık içinde aşiret reisinin veya ağanın köy korucusu oluyor. Hesanan Aşireti reisi Nurettin Atik "millet"vekili olunca Kürtlük bilinci unutuluyor, bu uğursuz gün kutlanıyor. Bu tablo, yurtseverlik bilinci gelişmemiş veya çok düşük olan Kürt cephesinin dileması.

Bir de, yurtseverlik bilincinin gelişkin olduğu ulusal saflarda içine girdiğimiz hatalar var. Bunları çok daha önemsiyorum. Yurtsever Kürt yığınlarının ve örgütlerin haline bakalım. Yurtsever örgütlerimiz ile üye ve taraftarları arasındaki bağ, yurtsever Kürtlerin örgütsel kimliklerine bağlılık biçimi, örgütlerin bu konudaki tarzı, çoğu kere Kürdün kendisini aşiretiyle, ağasıyla özdeşleştirmesinden çok da farklı bir resim sergilemiyor.

Örgütümüzün kimliğini herşeyin üzerinde tutuyoruz. Kürt toplumunun siyasal ve düşünsel çeşitliliğinin örgütlü ifadesi olan, dışımızdaki örgütlerin varlığına

D
E
N
G
Ê
B
A
K
U
R

...Halkların mücadelesi ve tarihi, hiçbir bireyin veya örgütün vesayetinde değildir. Halkın mücadelesini ve tarihini kendi vesayetinde görmek, yığınları geçmişlerine sahip çıkamayan, onları geçmişlerini değerlendirme bilincinden yoksun güdülecek sürü yerine koymak olur. İlerici, demokrat ve çağdaş bir birey veya örgüt, böylesi bir hatayı işlemez. Çağdaş güçlerin rolü, toplumu daha ileriye götürmek ve gelecek kuşaklara övünecekleri bir tarih bırakmaktır...

tahammül gösteremiyoruz. Onların bizden farklı mücadelesini, düşünce ve davranış tarzlarını anlamaya pek istekli değiliz. Kendi farklılıklarımızı onlara anlatmak, fakat ortak yanlarımızı bulup güçlendirmek konusunda çaba göstermiyoruz. Bu tutum ve tavırlarımız, bizi alt kimliğimizin esiri haline getiriyor. Bireyimizde üst kimlikte, yani demokrat nitelikli Kürt ulusal kimliğinde buluşma bilinç ve isteminin gelişmesini önüyor. Böylelikle, farkında olarak veya olmayarak, ulusal tavır göstermeyen ağa, şeyh ve aşiret reisinin Kürt insanına yaptığı kötülüğün bir başka suç türünü işlemiş oluyoruz. Buradan uzaklaşmalıyız. Politik ve örgütsel tavrımızla,

Kürtlerin üst kimlikte buluşmalarına katkıda bulunmalıyız.

Sorun bir örgüt içinde ise, farklılıkları mutlaka koruyalım. Farklılıklar örgütün misyonu, vizyonu, strateji ve aksiyonlarına temelden ters düşmüyorsa bunları ille de ayrılıklara gerekçe haline getirmeyelim.

Değişik programlara sahip örgütler arasında, öncelikle benzerlikleri, ortak paydaları arayalım, onları öne çıkaralım. Başkalarını kendimize tabi olmaya zorlama anlayışını değil, başkalarıyla bir arada olmayı öğrenmeye çaba gösterelim.

Yazımızı, şubat 1994'te Hevdem dergisinde çıkan bir yazımızdan alıntıyla başlayarak noktalayalım.

'Kürt örgütleri, çağlarken değişik sesler çıkaran ırmaklara benzese de, sonuçta hepsi de 'Kürt Okyanusuna' sularını taşırlar. Birimiz Fırat, birimiz Dicle, diğerimiz Zap, öbürümüz Ava Reş'tir. Ama hepsi de Kürdistan'ın kaynak zenginliğini oluştururlar.' Bu cümlelere şunları eklemekte yarar vardır:

Halkların mücadelesi ve tarihi, hiçbir bireyin veya örgütün vesayetinde değildir. Halkın mücadelesini ve tarihini kendi vesayetinde görmek, yığınları geçmişlerine sahip çıkamayan, onları geçmişlerini değerlendirme bilincinden yoksun güdülecek sürü yerine koymak olur. İlerici, demokrat ve çağdaş bir birey veya örgüt, böylesi bir hatayı işlemez. Çağdaş güçlerin rolü, toplumu daha ileriye götürmek ve gelecek kuşaklara övünecekleri bir tarih bırak-

maktır.

Örgütlü mücadele de böyledir, mal mülk gibi babadan oğula geçmez. Halkların politik-örgütsel mücadelesi, kültürel ve düşünsel yaratıcılığı, tarihi karakter kazandıkça ulusun kolektif malı, mirası ve geçmişi haline gelir. Toplumun tüm bireyleri, geçmişteki yaratıcılığın, tarihin mirasçısıdır.

Ahmedê Xanê ve Mem û Zîn'i, Mithad Bedirxan ve çıkardığı ilk Kürt gazetesi Kürdistan, Celadet Mir Bedirxan ve çıkardığı dergileri, geliştirdiği Kürt Grameri, Ereb Şemo ve şivanê Kurd'ı, Musa Anter ve esprili fıkraları, çıkardığı dergi ve gazeteleri, hatıratları hepimizindir, hepimizin.

Şeyh Ubeydullah Nehri, şeyh Mahmut Berzenci, Ali şêr, şeyh Saidê Piranî, Seyid Rıza, Qadî Muhamed, Mele Mustafa Barzani hepimizindir, hepimizin.

Kuzey Kürdistan yakın tarihinde ulusal hareketimizde rol oynayan ve bugün aramızda olmayan Av. Faik Bucak, Said Elçi, Dr. Şivan, Edip Karahan, Mazlum Doğan, Hayri Durmuş, Mehmet Karasungur, Mustafa Budak, Mazlum Korkmaz, Resul Altun, Urfan Alparslan, Dr. Hatip Demiralp, Zeki Adsız, Av. Medet Serhat, Orhan Kotan'lar ve adlarını burada anamadığımız daha onlarca "49'lu", "DDKO'lu" ve 70'li, 80'li yılların politik kadroları ve binlerce yurtsever şehid, hepimizindir, hepimizin.

Bugün paylaşamadığımız, güncel farklı düşüncelerimizden dolayı kendimizi özdeşleştirmedığımız dışımızdaki Kürt örgütlerinin mücadelesi de gün gelecek, tarihi

nitelik kazanacak. Gelecek kuşaklar, o örgütlere ve liderlerine karşı herhangi bir önyargı taşımadan, onları sahipleneceklerdir.

İnsani beceri ve erdem, çocuklarımızın ve torunlarımızın birkaç on yıl, belki de birkaç yıl sonra yapabileceğini bizim bugün gösterebilmemizdir. Yani PKKlı'nın, PSKlı'nın, KDP-Blı'nın, Rizgarıcı'nın, PYKçı'nın, Hadepli'nin, Dkpli'nin, Dbpli'nin on yıl sonra tarihe mal olacak bugünkü mücadelesine, Kürt ulus bilinciy-le sahip çıkabilmektir.

Günceli analiz etmek, eleştirmek bir görevdir. Yine anlayış farklılığı nedeniyle kendini bir diğerinin programıyla, mücadele anlayışıyla özdeşleştirememek de çok doğaldır. Ama kendi dışımızdaki Kürt örgütleriyle ortaklıkları görememek; Kürt ulusunun özgürlük yürüyüşünde önümüzde, arkamızda, yanı başımızda ilerleyen bir başkasının bu büyük yürüyüşteki yerini saptayamamak, onun da varlığına, çabalarına saygı duymamak, üst kimlikte beraber olduğumuzu anlamamak, her şeyi kendisiyle başlatıp, kendisiyle bitirmek büyük bir hatadır.

Kendi payımıza diyoruz ki, Kürt ulusalcılığı çerçevesinde PKKlı'nın, PSKlı'nın, Rizgarıcının, KDPlinin, Yekitilinin mücadelesine de sahiplenmenin sorumluluğunu hissediyorken, böylesi bir bilinç yaratmanın bir görev olduğunu düşünüyorken, birilerinin şu bu geçmişin "ruh"undan, o "ruhları canlandırmaktan" söz etmesine sadece ve sadece gülüyoruz. Böylesi düşünceler, bir alt kimliğin de daha altında, dar

KDP-Bakur'un demokratik, çoğulcu, çağdaş anlayışlı programına büyük bir değer veriyoruz ve bu görüşleri kararlılıkla savunuyoruz, savunmalıyız. Bu kendi farklılığına bilinçle sahip çıkmaktır. Aynı kararlılıkla KDP-Bakur'un kendisini daraltmadan, yukarıda da vurguladığımız gibi, Kuzey Kürdistan ulusal hareketinin kucaklayıcı çağdaş örgütü olmasını istiyoruz.

grup ve hizip anlayışlarından kaynaklanan farklılıklara takılıp kalmanın tipik örnekleridir. Bu düşüncelerin altı biraz kazındığında altından dar düşünme ve grup havasını aşamama gibi siyasal ve örgütsel olarak olgunlaşamamışlık çıkar.

KDP-Bakur'un demokratik, çoğulcu, çağdaş anlayışlı programına büyük bir değer veriyoruz ve bu görüşleri kararlılıkla savunuyoruz, savunmalıyız. Bu kendi farklılığına bilinçle sahip çıkmaktır. Aynı kararlılıkla KDP-Bakur'un kendisini daraltmadan, yukarıda da vurguladığımız gibi, Kuzey Kürdistan ulusal hareketinin kucaklayıcı çağdaş örgütü olmasını istiyoruz. Bunun olanakları var; yeter ki gerekli hoşgörü, siyasal ve fikirsiz olgunluk gösterilebilinsin.

Yazı yayına hazırlanırken, 18 Nisan 99 seçimlerinin sonuçları belli oldu. Kürt yurtsever hareketi, Hadepli şahsında yerel yönetimler-

de başarılı, övünç verici bir sonuç elde etti.

Türk devleti, Hadepli Belediye Başkanlarını proveke etmek ve bir fırsatını yaratıp onları görevden almak için her yola başvuracak. Belediye Başkanlarına büyük sorumluluklar düşüyor. DEP Milletvekilleri deneyinden dersler çıkarmalıyız.

Hadepli Belediye Başkanları, Kürtlerin seçilmiş temsilcileridir. Onlara hepimiz sahip çıkmalıyız ve başarıları için tüm olanaklarımızı seferber etmeliyiz. Yukarıdan beri tartışmaya çalıştığımız, Kürt ulusal bilinç ve sorumluluğu bunu gerektirir. Herhangi bir temsil görevine seçimle, yani halkın oylarıyla gelmemiş herhangi bir illegal Kürt örgütünün görevlisine itirazda bulunabilirsiniz. Buna hakkınız da olabilir. Ancak Hadepli Belediye Başkanları, Kürt halkının tüm baskılara rağmen yurtseverlik bilinciyle seçtiği Kürt ulusalcılığının meşru temsilcileridir.

Demokrasiye, çok sesliliğe ve halkın seçme hakkına inanıyor ve saygı duyuyorsak, Belediye Başkanlarımızın hepimizin temsilcileri, halkın temsilcileri olduğunu, tüm yurtsever güçler açıkça belirtmelidir. Kendi payımıza, halkımızın temsilcilerinden halka hizmet bekliyoruz ve verecekleri görevleri yerine getirmeye hazır olduğumuzu belirtiyoruz.

Şerê Li Başûr Têkirin û Bê Xemiya Hêzên Kurdistanê

Wek her awayê jiyane, di siyasete de jî hinek pîvan hene. Dema dezgehek siyasî di buyereki de helwestekî bistîne, li gora hinek pîvana hereket dike. Dema buyerek çêdibe rêxistinên siyasî, kesên rewşenbîr yan jî her kesek ku wê buyerê bixwazê şirove bike, pêwîste ku hinek pîvanan di şirova xwe de kar bîne. Ev yek di bingehê xwe de çerçeva helwesta ku bê dayîn jî dertêxê holê. Lê dema ku siyaseta bi giranî dikeve di bin bandora hinek hêzan de hêdî pîvan jî tiştêkîre namîne. Ji ber ku her gava tê avêtin berjewendiyên wê heza serdest esas tê girtin û pîvanên siyasî jî tiştêkî re namîne. Ev yek bive neve serxwebun û kesayeta siyasî ya gelek hêzan dixê di warê mînaqêşê de. Hêdî welê dibê ku, gelek caran buyerên herî girîng bala van siyasetan nakişîne û tenê tiştên berjewendiyên wan tê de hebê helwesta xwe diyar dikin. Ev jî dibe sedemên tehrîbatên mezin di bîr û bawerî û kesayeta insanên rewşenbîr û siyasî de.

Ji berî çendekî PKK kongrê xwe ya 6 ê pêkanî. Di vê kongrê de hinek biryarên gelekî balkêş hatin girtin. Yek ji van biryaran ewbû ku, PKK şerê xwe li Kurdistanê Başûr bi xortî berdevam bike. Yanî li parçeyek Kurdistanê azad şerê desthilatdariya Kurd bike. Li ser vê buyerê serokê PDF birêz kek Mesud Barzanî di gotarek ya xwe de hinek tiştên gelek balkêş anîn holê. Di gotara xwe ya di vî warî de Barzanî dibêje “ ... Me bihiştiye ku PKK di kongira xwe ya 6 ê de biryara şerê kirinê li Başûrê Kurdistanê dayê. Em hevî dikin ku ev tişt me bihiştî ne rast be, eger rastbê jî em hevî dikin ku PKK vê biryara xwe cardin berçavre derbas bike ê şunde gavê bavêje, na

eger ev jî nebe pêwîste ku hêzên siyasî yên Kurd, di vî warî de rolê xwe yê pozîtîf bileyzin, eger ev tişt hemî pêk newin mafê me yê xwe parastinê heye ...” Deng ji hêzekî Kurdistanê Bakur derneket û tîkesekî bi vekirî, zimaneke fermî û rêxistinî ev yek şirove nekir.

Yanî bi kurtahî pirsek halê girîng û tevitiya tevgera Kurd li her çar parçeyên Kurdistanê eleqeder dike her kes bê deng ma. Belê hinek kesan bi awayekî din kongrê PKK ê şirove kirin û tenê hinek warên ku keyfa wan jêre hatî de, methên PKKê dan, lê jê wedetir tiştêkî din nehat kirin. Di siyasete de hêzik bi tu caran li himber buyerêkî di welatê wan de pêktê nikare bimîne bê helwest. Bê dengî bi xwe jî helwesteke. Lê her demî ne helwestek baş e. Ji aliyekî din ew rewşenbîrên (!) ku, dijê şerê birakujî welwele dikiran hemî bi carekî de bê deng bûn û reşitiyek siyasî ket ber çavên wan hêdî tiştêkî nabînin. Hêzên ku dijî şerê di nav hêzên Kurd de komîteyên aşitiyê ava dikiran di carekîde guhê xwe li her tiştêkî girtin. Ma gelo, sibe encama vê biryara PKK ê de hinek tiştên mezin û ne xweş bîn holê, ev kesên îro bê deng dimînin, wê sibe çewe bikaribin helwestek rast û cihê baweriyê deynin holê? Ma gelo ev bê dengî nabe sedemên xirabiyên mezin û her kesek bê deng nabe şîrikê buyerin ku çêbin?

Herweha di nav vê bê dengiyê de PKK piştgermiyekî dest hinek tehrîbata li Kurdistanê Başûr kir. Hinek tiştên balkêş û girîng hatin kirin. Lê ya herî girîng û balkêş ew bû ku, gerilayên ERNK di navbera Dihok û Akrê de êrişî şantiyekî kirin û hinek makînen ku rêya

...Îro hinek kes li Kurdistana Başûr welatek wêrankirî ji nû ve ava dikin. Avakirina vî wela-
tî destxistinekî herî mezin û giranbahaye ji bo
miletê Kurd. Herkesekî di rêya vê avakirinê de
bisekine bila baş bê zanîn ku ew di rêya
pêşketina civata Kurd de disekin. Bê dengî û
bê helwestiya hêzên din yê Kurdî bi awayekî
dibe sedemên gurbûna van erîşan û xirabkiri-
na Kurdistanê. Eger îro li himber van tahrîba-
tên ku tên kirin rêxistinên Kurd bê deng bimî-
nin , sibe ti mafê wan yê ku midaxela hinek
tiştan bikin namîne...

gundan çêdikirin şewitandin. Roja din di rojnama Özgür
Politika de berdevkê ARGK êşkere
dikir û digot “ me êrîşek bir li ser
şantiyek ya KDP û di encama
êrîşa me de 8 makînen kar hatin
şewitandin...” Bi rastî mirov gele-
kî mereqê dikê ku, gelo bi vê kiry-
arê PKK çi xusara dewleta Tirk
kir? gelo armanca şewitandina
hinek makînen kar li Kurdistanê
çiyê? yanî merov dikare bi heza-
ran pirsan bike ku kesek nikarê
ne bersiva van pirsan bide û ne jî bi
ti awayî bikaribe manakî bide van
erîşan.

Îro hinek kes li Kurdistana Başûr
welatek wêrankirî ji nû ve ava
dikin. Avakirina vî wela-
tî destxistinekî herî mezin û giranbahaye ji
bo milletê Kurd. Herkesekî di rêya
vê avakirinê de bisekine bila baş
bê zanîn ku ew di rêya pêşketina
civata Kurd de disekin. Bê dengî
û bê helwestiya hêzên din yê
Kurdî bi awayekî dibe sedemên
gurbûna van erîşan û xirabkirina
Kurdistanê. Eger îro li himber van
tahrîbatên ku tên kirin rêxistinên
Kurd bê deng bimînin , sibe ti
mafê wan yê ku midaxela hinek
tiştan bikin namîne.

Şerê ku li Kurdistana Başûr, dijê
desthilatdariya Kurd tê kirin ne
berjewendiyên ti hezên Kurdistanî
de ye. Eger hinek teref hêviya
cureyekî berjewendiyên teng ji
şerê Başûr bikin wê bikevin di nav
xeletiyek gelek mezin de. Her
şerek li Başûr çêdibe feydê dide
dijminên milletê Kurd. Pirs
Başûr ne tenê pirs hinek hêzên
siyasîye, pirs pêşeroja milletê
Kurd e. Gerek her hêzek
Kurdistanî baş bizanibê ku,
têkçûna destkevtinên Başûr, wê
bibe têkçûna hemî hêzên
Kurdistanê. Îro pîvana welatparê-
ziyê li xwedîderketina Kurdistana
Başûr e. Eger mirov dijê hinek
rêxistinên be û bixwazê daxwa-
ziyên xwe bibe gerek ew yek bê
kirin û em kemasiyên hinek rêx-
istinên bibînin bila ti caran, em
çavên xwe li wan kemasiyan negi-
rin. Lê her tiştek usulek ya xwe
heye û mirov dikare di warek
dostanî de rexnên xwe bi dilek
vekirî ji hevre bibe. Şerê ku li
Başûr tê kirin sedemên wê çibin
karakterê wî şerî naguherê, ew şer
her di xizmeta dijminên milletê
Kurd de ye. ❖

Dara BİLEK

Bir Açıklama

*Değerli Dengê Bakur
Okuyucuları,*

Derginin birinci sayısında partin-
in genel durumuyla ilgili bir yazı
yazmıştım. Ben bu yazıyı yazar-
ken siyasi ahlakın bir gereği ola-
rak, saflarında mücadele
verdiğim ve siyasi ilkelerine çok
bağlı olduğum partimin duru-
munu içimden geldiği gibi aktar-
mak istedim.

Bu bana göre en azından günü-
müz siyasi arenasında dürüst
davranmanın bir ölçütüydü.
Diğer yandan üzerinde siyaset
yapmada iddialı olduğum bir
zemini tüm gerçekliğiyle kendi
ölçülerime göre okuyucularla
paylaşmak istedim.

Yazıyla ilgili bir çok kişiden tepki
aldım. Parti üyesi bir çok arkadaşı,
“söyledikleriniz tamam doğru,
fakat böyle partinin durumunu
herkesin okuyabileceği bir dergi-
de yazmak gerekiyor muydu?” diye
tepkilerini dile getirirlerken, diğer
tarafтан partimizin siyasal çizgi-
sini tasvip eden fakat örgütsel ola-
rak saflarımızda yer almayan bir
çok dostun değerlendirmeleri
daha farklıydı. Onlar genellikle
“Kürdistanlı siyasi örgütlenmeler
içerisinde böyle şeyler pek alışa
gelmiş durumlar değildir. Bu
sizin partinizin demokratik
işlerliğin bir işaretidir ve sizin
dışımızda sizler gibi düşünen
insanlara güven veriyor.” diye
görüşlerini dile getirdiler. Diğer
tarafтан bu durum çok yönlü ola-
rak tartışılıp değerlendirildi.
Ancak ben yukarıda belirttiğim
iki ana nokta üzerinde durmak

D
E
N
G
Ê
B
A
K
U
R

Kürdistanlı siyasi örgütlenmeler de böyle şeylerin alışagelmış şeyler olmadığı doğrudur.

Çünkü partimizin sahip olduğu demokratik işlerliğe diğer siyasi partiler sahip değildirler.

Ayrıca Kuzey Kürdistan Demokrat Partisi kendisini; yurtsever, çağdaş, demokratik ve kitlesel bir ulusal kurtuluş partisi olarak tanımlar. Zaten bizi başkalarından ayıran temel özellik budur.

istiyorum.

Birincisi, partinin bazı üyelerinden aldığım tepkiler beni sevindirmiştir. Bu yazının zamanlaması ve bu tür yazıların partiye zarar verdiği hususunda arkadaşlarla aynı düşüncede değilim. Çünkü partiye zarar verecek bir eylemi yapacak kadar tecrübesiz ve düşüncesiz değilim. Siyasal bazda değindiğim noktaların doğruluğu ve yanlışlığı beni birinci derecede ilgilendirir. Eğer yanlış şeyler yazılmışsa veya yazılan bazı şeylerin yanlış olduğuna inanan arkadaşlar varsa, doğrusunu yazarlar ve bende yaptığım yanlışları düzeltilirim. Yoksa "söylenenler doğrudur ama yinede bir derginin sayfalarında bunu dile getirmek yanlıştır" benim görüşüm olmaz. Çünkü ben zaten bir derginin sayfalarında yazılabilecek şeyleri dile getirdim. Ayrıca örgütsel bir hata(!) yapılmışsa bu partinin organları var. Onlar gereğini yapabilirler. Bende sözde

değil, gerçek demokrasi anlayışımın bir gereği olarak gelişimi değerlendirir ve ona göre de hareket ederim.

İkincisi, Kürdistanlı siyasi örgütlenmeler de böyle şeylerin alışagelmış şeyler olmadığı doğrudur. Çünkü partimizin sahip olduğu demokratik işlerliğe diğer siyasi partiler sahip değildirler. Ayrıca Kuzey Kürdistan Demokrat Partisi kendisini; yurtsever, çağdaş, demokratik ve kitlesel bir ulusal kurtuluş partisi olarak tanımlar. Zaten bizi başkalarından ayıran temel özellik budur.

Herşeye rağmen bir şey var ki değinmeden geçemeyeceğim. Daha evvel de belirttiğim gibi yazıyla ilgili olumlu ve olumsuz tepkiler aldım. Bütün tepkileri saygıyla karşıladım. Ancak bazı tepkiler vardı ki saygıyla karşılamayı bırakın ciddiye alma durumunda değildim. Bu tepkiler hiç bir zaman ayağı yere basmayan ve gerçeklerimizi ısrarla görmek istemeyen bazı arkadaşlarımızdan geldi. Ashında bazı arkadaşlar tepkilerini demokratik bir biçimde ortaya koyacaklarına telaşlı bir tavır içine girdiler. Bir yazı yazılırken herkes makul ölçüler içerisinde tepkisini dile getirme hakkına sahiptir. Fakat eleştiri sınırını aşan "kabadayılığa" varan bazı söylemler ne tarafımdan eleştiri olarak kabul edilir nede ciddiye alınır. Partide herşeyi tartışacaksın fakat kimse incinmeyecek. Yok böyle bir mantık, eğer bazı olumsuzluklar varsa (ki ne kadar olumsuzluklarla dolu bir dönem geçirdiğimiz en azından bütün partililer tarafından çok iyi biliniyor) bunları dile getirmek

gereği vardır. Bunu yaparken partinin çıkarları herşeyin üstünde tutulmalı gereğine inanmaktayım. Zaten herkes üstlendiği görevin niteliğinden kaynaklanan sorumluluğunu yerine getirirse fazla bir sorununuzun olmayacağı inancını taşıyamayım.

Yazımda kullandığım üslup ile ilgili bazı eleştiriler aldım. Her zaman üslupta çok dikkatli olunması gereğine inanıyorum, elbette bu konuda bazı yanlışlıklar varsa düzeltilir.

Söz konusu yazımda partinin ekonomik durumuyla ilgili kısa bir belirleme vardı. Bazı arkadaşlar bu belirlemelerimden kişisel olarak alınmışlar. Özellikle ekonomik konularda çok güven duyduğum bir arkadaşın alınması beni epey üzdü. Ben şahıs olarak hiç kimseleri kast etmemişim. Zaten böyle bir şey olsaydı parti işlerliği içerisinde görüşlerimi dile getirirdim. Benim yazıda kast ettiğim ekonomik konuyla ilgili son iki kongrede konudan birinci derecede sorumlu arkadaşların hazır bulunmamaları ve bu konuda genel bir muhasebenin yapılmamasıdır. Özellikle ekonomik konularla ilgili şu anda parti yönetiminde yer alan arkadaşlara güvenim olmazdı beraber çalışma şansımızda olmazdı. Olay parti yönetiminin tamamen dışında ve sadece son iki kongredeki durumla ilintilidir. ❖

Dara BİLEK

”BİRİLERİNİN BİRİLERİNE YOL AÇMALARI GEREKLİLİĞİ” ÜZERİNE BİR YORUM

Denge Bakur sayı 1, sayfa 8 ve 9’da yayınlanan yazısında Dara Bilek arkadaşımız, partimizle ilgili bazı sorunları irdelemiş. Genel’de hemen hemen tüm partili yönetici ve kadroların kafasını kurdalayan sorunlara değinmiş, çözüm yollarını da kendince belirtmiştir. Ben de partimiz ve genel de Kürdistan ulusal hareketinin bir tıkanıklık içersinde döndüğünü ve bir çıkış yolunun mutlaka açılmasını savunuyorum. Onun içindir ki partiler Kongre ve Konferanslar yaparak döneme uygun politikalar, değişim ve dönüşümler gerçekleştirirler. Yanılmıyorsam; bizim parti de birkaç ay önce IV. Kongresini yaptı. İleriye dönük politik ve örgütsel kararlar aldı. Yanılmıyorsam Dara arkadaş ta bu toplantıya katıldı. Kongrede diğer sorunların tartışılıp, kararlara varılması ile birlikte, arkadaşımızın yazısında dile getirdiği üç temel başlıklı sorunların da, tüm parti kongrelerinde başat olarak gündeme alınan sorunlardır. Yani kongreler: ”Parti politikası, örgüt durumu ve yeni yöneticileri” seçerler.

Kanımcı Kongremize katılan delegelerde, Dördüncü Kongremizde bu sorunları tartışmış, Parti Genel Başkanı ve parti meclisi üyelerini seçmiş ve PM üyeleride yeni Yürütme Komitesini aralarından seçmişlerdir.

Şimdi haklı olarak sorulabilir: Ne var bunda, bu sorunları tekrar gündeme getirmek kötü mü? Elbette kötü değil, tam tersine iyidir.

Ama arkadaşımızın dediği bu değildir ki. Partimizin politikasını iki Kongre arasında tesbit eden bir Parti Meclisi vardır. Birilerinin bir talebi varsa ki bu da

doğaldır, ilgili organlara sunmalı ve kendi önerilerini de alınacak karar ve iradeye göre değerlendirmelidirler. Yani ortaya çıkan sonuca tahammül etmeli, irade sonucuna katlanmalı, saygı duyulmalı ve o irade emrinde çalışmalar güçlendirmek herkesin sorumluluğudur. Yolun en önünde yürümek için de sürekli koşturmak zorunludur.

İnşallah gün gelir, Dara arkadaş hakkıyla bu yolun en ön safına geçer, o zaman şüphe yok ki PDK-Bakur üyeleri seçeneklerini layık olandan yana yaparlar.

İşler istediğimiz gibi yürümeyebilir. Ama bunda da en az Parti Başkanımız kadar sorumluyuz. Parti Başkanımız, belki dünyanın en demokrat insanıdır. Şayet bazı eksiklikler ve yanlışlıklar olmuşsa, bunda esas O’nu eleştirenlerin büyük payı vardır. Birbirimizi sağa sola çekeştireceğimize; ilkeli birlik temelinde omuz omuza verirse, doğrular etrafında kenetlenirsek, politika da üretebilir, örgütümüzü de layık olduğu seviyeye ulaştırabiliriz. Arkadaşın anarşizm belirlemesine katılıyorum. Zaten ”anarşizm” olmasaydı arkadaş ”birilerinden ulu orta yol istemezdi”. Arkadaş yazarken zorlandığını söylüyor. Tabii zorlanırsın, söylenmesi gerekenin yerini iyi tesbit edemediğimiz zaman zorlanma kaçınılmazdır. ben de saygı duyduğum arkadaşta cevap yazmak zorunda kaldığım için zorlandım. Ama kendisi kadar değil.

Yaşasın Özgür Tartışma Platformu.

Yaşasın
Bakur

D
E
N
G
Ê
B
A
K
U
R

NASIL BİR ÖRGÜTLENME

Örgütlenme denince sayfalar dolusu, kulağa hoş gelecek şeylerden söz etmek mümkün. Ben bu yazıda işi hiçbir şekilde teorize etmeden derdimi, derdimiz birazcık açmaya çalışacağım.

Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesinde, onlarca örgüt, parti, demokratik kitle örgütleri, halkın özlem ve taleplerini belirli bir program çerçevesinde derleyerek, kendi realitelerine denk düşen bir örgütlenme modelini esas almaları gerekirken, bunun tam tersi bir süreç yaşandı. Kürt siyasal partilerinin bir bölümü, ulusal kurtuluş mücadelesini, Marksist-Leninist-Maoist gibi şablonlarla çözmeyi esas aldılar. Bu örgütlenme tarzının, Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesine ciddi bir dinamizm getirdiği, modern örgütlenmelere zemin hazırladığı da çok açık. Ama kendi perspektiflerini açamayan, hep çözüm noktasını dışarıda arayan, enternasyonalizm adına, marksizm-leninizm adına ulusal mücadeleye hep sınıf mücadelesinin gölgesinde bırakıldı.

Kürdistan'daki ulusal kurtuluş hareketinden haberdar olmayan örgüt militanları, sempatan ve taraftarları, Bolşevik tarihini, Çin'deki "Kültür Devrimini", Vietnamı, Mozambiki, Gine'yi, Angola'yı ve daha adını saymadığımız onlarca ülkedeki tarohe ezberleyebilecek duruma gelmişti. Sakın yanlış anlaşılmasın! Bunlar öğrenilmesin, ulusal kurtuluş mücadelelerinin deneyim ve moral gücünü görmeyelim, demiyorum: Ama en az onlar kadar kendi tarihimizi, dilimizi, kültürümüzü, toplumsal realitemizi öğrenmeliydik. Bugün bile mesajlarımızın büyük bir bölümünü kendi dilimizle ne yazık ki geniş kitlelere duyuramıyoruz. Bunun için de birkaç misli efor sarfedip bu yetersizliğimizi de gidermeliyiz, dileğim bundan Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesini yaşamamızın her santimetre karesine işler, onunla bütünleşiriz.

Reel sosyalizm, çöküşü ile birlikte gerek dünya'da,

gerek ülkemiz Kürdistan'da beraberinde yeni açılımları da getirdi. Daha önce göbekten bağlı olanın şaşkınlığıyla olsa gerek siyasi kavramlar birbirine girdi. Sosyalistler kapitalistçe, kapitalistler sosyalist söylemlere sarıldı. Örgütlenme yönteminde ise klasik ulusal söylemlerin mpda süreci başladı. Kim daha çok yurtsever, milliyetçi olduğunu anlatma derdine düşerken, bir bölümüde yeni dünya düzeni, utangaç kelimelerle anlatmaya, anlamaya çalışıyordu. Sanki globalleşme ulusal kurtuluş mücadelesini, insanca yaşamayı hedeflemiş, bazen de şöyle demeye çalışırlardı: Dünya'da sınırların ortadan kalktığı bir süreçte daha modern olmamız, klasik söylemleri bırakıp, yeni dünya da veya "Globalleşen dünya'da ulus devletin de lafımı olur" deyip alçak sesle tartışmaya çalışırlardı. Ama umduklarını bulamayınca, şimdilik olsa seslerini kestiler, halbuki devam etselerdi iyi de malzeme çıkardı.

Her neyse, kendimize dönmemizde büyük yarar var. PDK-Bakur bu saydığımız gelenekleride içinde barındıran gerçek anlamda çok sesliliğe gereken önemi ve olanakları fazlasıyla sundu. Sundu da ne oldu? diye benim gibi içinden geçiren arkadaşları duyar gibiyim. Ben kendi adıma çok net cevap vermeye çalışayım. PDK-Bakur program açısından, Kürdistan'daki mevcut siyasi partiler içinde en realist, çağdaş, modern bir çizgiyi yazımsal düzeyde yakalamıştır. Ama dönüştürme, pratik adımlar atma noktasında ciddi anlamda varlık gösteremedi. Bunun sebebini iki başlık altında açıklayabiliriz. Birincisi, Parti Yönetimi, İkincisi Parti Parti Kadro ve Üyeleri. Parti yönetimi, Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesine teorik bazda yeni şeyler getirdiği ve kamuoyunda tartışmalar yarattığı ne kadar gerçekse de, daha sonraki süreçlerde bunun takipçiliğini üstlenmedi. Ülkede örgütlenme noktasında hep geriledi, karşı önlem alma noktasında yetersiz kaldı. Ciddi anlamda sorunların üzerine örgütlü bir şekilde gitmedi. Parti içi demokrasi adına, örgüt içinde başı boşluğa prim verdi. Çağdaş örgütlenme adına örgüt-

süzlüğe yol açtı. Bunun bir diğer yönü de, farklı anlayışlardan gelen kadroların halen nostaljiyi yaşamalarıydı, halen Parti içinde farklı bir duruşun sahibi gibi gözükmeleriydi. Tüm bunlar Parti Yönetimi için gerçekten bir handikapı.

Bir o kadar önemli olan, Parti Yönetiminin büyük bir bölümünün ülke dışındaki arkadaşlardan oluşmasıydı. Bu sorun olaylara müdahale etme, ülkeye yönelik çalışmalarda ciddi anlamda tıkanmalara neden oldu. Ülkedeki arkadaşların insiyatif geliştirme arzusuzluğu, lakayit kalmaları, örgütlülük adına örgütsüzlüğü yaşamaları işin tuzu biberi oldu. Şimdi çok mu geç kalındı? Geç kalındığı doğru, ama herşeye de havlu atmak noktasında değiliz. Bu noktada Parti Yönetimi her zamankinden daha çok ülkeye yönelik çalışmalara ağırlık vermesi, ülkedeki arkadaşları harekete geçirecektir. PDK-Bakur geçmiş misyonunun takipçisi olduğunu pratik adımlar atarak kanıtlamalıdır. Parti bunu her zaman yerine getirebilecek bir alt yapıya sahiptir, yeter ki bu işin arkasında olsun.

Birkaç söz de Avrupa'daki örgütlü arkadaşlara. İşin bu yönü çok daha ilginç, ülkeden çıkıştan sonra doğal olarak Yurtdışı Örgütüyle ilişki geliştirmek gerekeiyordu. Bir dönem bunun şaşkınlığını yaşadık. Yaşamımızda hiç böylesine rahat bir ortamda hareket etme şansına sahip olmamıştık. Bunu çok olumlu bir şekile sokmanın hesabını düşün-nüp bir an önce işe başlamak, tabir yerindeyse bu işi çocuk oyuncağı olarak düşündük. Çok kısa bir zaman sonra kazın ayağının böyle

olmadığını gördük.

Yurtdışındaki kadro düzeyindeki arkadaşların olaya yaklaşımı ne yazık ki beklentilerimden veya beklentilerimizden oldukça uzaktı. Bu durum diğer arkadaşlara da doğal olarak yansımıştı. Örgütlü mücadelenin birer neferi haline gelmişlerdi ve herkes kendi halinden memnun olmamasına rağmen bu de facto durumu kabullenmiş görünüyordu. Bunun arkadaşların bir tercihi olduğunu hiçbir zaman düşünmedim, ama arkadaşların buna karşı bir alternatif geliştirme gayreti içine olmalarını, buna denk düşen davranış ve sorumluluğa sahip olmanın zamanının gelip geçmekte olduğunu görme noktasından bayağı uzak durmaları işimizi daha güçleştirdiği çok açık, o halde ne yapmalıyız, bunu basit bir şekilde, kavram kargaşalığına gitmeden açmaya çalışacağım.

Dönem dönem hepimize sorulmuştur: Hobiniz ne? Başlarız anlatmaya-kitap okumak (belki üç aydır elimize kitap almamışızdır), seyahat etmek, balık tutmak, ava gitme, kuş beslemek vb. Benim, Avrupa'daki arkadaşların bir önerim siyaseti en az hobileri kadar yaşamalarını, bunun bile daha verimli bir çalışmanın önayağı olacağı düşüncesindeyim. Bu durum sadece bizim örgütlü yapımızın problemi olmadığını, ama soruna kendi açımızdan yaklaştığımız için bir başka yapıyı tartışmak pek anlamlı olmasa gerek. Artık ülkeye yönelik çalışmaları hızlandırmak, sürece denk düşen siyasal, politik adımları bir an önce artı yere sağlam basarak pratiğimizle

ortaya koymalıyız. Seçim süreciyle birlikte Kürdistan'daki seçmenlerin özgür iradesini kullanmasını tüm gücüyle engellemeye çalışan TC bu çabalarının altında kalıyor. Kürdistan halkı, sömürgeci faşist devlete gereken cevabı mücadele alanında bedelini ödeyerek veriyor. Bizlerde bu işin bedelini mücadele alınımın en ön saflarında yer alarak yerine getirmeliyiz. Yoksa ucuz teori yaparak, bu işin öncülüğüne soyunmak gerçekçi değildir. Bu işin öncüleri en ön saflarda kavga vererek öncü olmanın gereklerini yerine getirmelidir. Öyle bedavadan öncü pozisyonuna bürünmek kimseyi umutlandırmazın, Kürdistan'daki mücadele artık bu gerilikleri kaldırmıyor ve hiç kimse de bunları yutmuyor, isteyen bunu mücadele alanında dener ve görür. Daha dün Amed'de kitlenin üstüne vahşice saldıran resmi, gayri resmi faşist kolluk kuvvetleri TC'nin Kürdistan halkının en doğal demokratik istemlerine bile ne kadar tahammülsüz olduğunu bir kez daha gözler önüne serdiler.

Sonuç olarak, geliştirilen bunca vahşete karşı, bizlerde kendimizi müdafaa hakkını, Kürdistan'ın her santimetre karesinde, gücümüz oranında pratik olarak ortaya koymalıyız. Sorun örgüt içinde örgütsüzlüğü yaşayarak değil, örgütlü mücadelenin gereklerini yerine getirerek, örgütsel mücadeleyi bir yaşam biçimi haline getirmektir. Ama bu müritçe değil, bilfiil mücadele alanına müdahale etmekle olanaklıdır. Daha güçlü hamlelere hep birlikte başlamak umuduyla...

HILBIJARTINA GIŞTÎ Û HERÊMÎ

Di hilbijartina 18ê Nîsanê de partiyên nîjadperest û faşî: DSP û MHP biser ketin. Bihêz bûna MHP'ê bo gelek kesan anca mekî surprîz bû. Vê gavê di çapemeniya tirkî de li ser MHP'ê û bihêz bûna wê gelek tiştên gotin. Rojnamevan û nivîskarên ku nêzîkê "dewleta kur" in dibêjin, ku "MHP hatiye guhertin. Bo wê biser ketiye". Li gor rikên ku li dijî rejîma Tirk in jî "MHP nehatiye guhertin". Ev gengeşî wer dixuye wê demek biajo; lê mebusê MHP'ê Murat Bîrsel di telewîzyonê de diyar kir ku "MHP wek MHP berê ye..." Gava ku mirov li bûyerên li metropolan dinere dibîne ku pro-wakasyon û êrîşên li dijî Kurdan hatine meşandin de, însiyatîf di destê MHP'ê de ye.

MHP çiqas hatiye guhertin? Profîla MHP'liyan hatiye guhertin! Simbêlê wan hatine guhertin! Serokê wan bê simbêl e. Di nav wan de hinek kes hene ku ji musikê fehm dikin û li gîtarê dixin! Rojnamevanên Tirk her roj van yekan dinivîsin û dixwazin sempatiyek berferê li derdora MHP ava bikin, herweha MHP wekî navnîşana partiyên rast diyar bikin. Partiyên faşîst û doktrîner di rojekê de nikarin bîn guhertin. Ji bo ku ew hêza xwe di dijminatîya demokrasiyê û Kurdan de dibînin. Ev 30 salin ku li ser vê bîngehê xebitîne. xwedî bernameyek demokrat û mirovane nî nin. Li gel wan pirdengî qedexeyê, mînaqêşe tune ne. Kes bi dilê xwe nikare ji rêxistinê wan cuda bibe. Wan di Kongreya xwe ya dawî de jî hevûdu gulebaran kiribûn. Dibe ku kincên wan, simbêlên wan hatibin guhertin, li Munîr Nurettîn Selçuk guhdarî bikin û ji Nazim Hikmet helbestan bixwînin. Lê siyaseta wan wekî berê ye. Xurtbûyîna wan ji bo pêvajoya demokrasiyê û ji bo doza Kurd xeteriyek gelek mezin e. Hinek kes li gor prensîbên diyalektîkê hêvî dikin, ku "MHP di pîrsa Kurd de hin gavan bavêje..." Ez beşdarî vê dîtinê nabim. Şert û

mercên Îsraîl, Îrlanda û Tirkîyê cuda ne. Ji ber ku li Îsraîlê demokrasî heye. Çawa ku pîvan û qanûnên navneteweyî li Tirkîyê derbas nabin, prensîbên diyalektîkê jî derbas nabin. "Yekîtiya dijan" ne mumkin e.

Kesên ku pêvajoya siyaseta Tirk dizanin, divê baş bizanibin ku di bin xurtkirina MHP'ê de siyaseteke 30 salan heye. Dewleta Tirk ev 30 sal e, ku ji bo faşîzm a sîwîl dixwaze bîngehek kutlewî pêk bî ne. Mixabin dewlet di vê siyaseta xwe de biser ket.

Ji bo vê yekê pîrsa girîng ev e: Gelo di xurtbûyîna MHP'ê de Kurd rola çawa leystin? Rola Abdullah Ocalan û PKK çi ye? Kuştina sîwîlan, şerê çekdarî xizmeta siyaseta Tirk û xurtbûyîna MHP'ê kir an na? Gava ku mirov siyaseta dijminê xwe analîz neke, jê encaman dernexe û vê siyaseta baş nizanibe, sedemên ku ji berzbûyîna MHP'ê re bûn bîngeh jî nikare fam bike. Wek tê zanîn berî Cunta ya leşkerî MHP du caran di hikûmetên Tirk de bû şîrk. Lê wê demê dengên girtî ji % 5 zêdetir nebûn. Di hilbijartina 1995an de dengên wan gihîştin ji % 8.5.

Divê mirov li ser bûyerên piştî salên 1980an gengeşiyek dîr û dirêj bike. Piştî salên 1980yan çi bû? Alpaslan Turkeş digot "em girtî ne, lê fikrên me desthilatîyê dikin". Berî ku cuntayên leşkerî werin ser hukim di salên 1971 û 1980yan de li Tirkîyê di navbeyna ciwanan de şer hebû. Li aliyê MHP, li aliyê din çepên Tirk û piştî 1979an jî PKK hebû. Di encamê de ev şer dibûn sedem ku leşker siyaseta qedexeyê bikin. Lê dîsa jî nedigihîştin armanca xwe. Diviyabû ku Kurdistan bê vala kirin, Kurd bihatana kuştin, Kurd bibin neyarên hevûdu. Vê pêvajoyê jî bi

saya şerê çakdarî ya PKK destpêkir. Bi şerê PKK'ê pêvajoya asîmîlasyonê xurt bû. Di nav Kurdan de danûstandin qut bûn, fikrê dîktatoriyê xurt bûn. Kurdistan vala bû, nêzîkê 4 milyon Kurd koçber bûn, 4 hezar gund hatin vala kirin. Dewletê li Kurdistanê "Rewşa Awarte" pêk anî. Li aliyê din desthilata leşkeran di siyaseta Tirkîyê de ji dema Mustafa Kemal xurttir bû. Tehakkuma wan li ser çapemenî, partî û jiyana rojane her roj zêdetir û ducar bû.

Bo vê yekê divê Kurd rola Abdullah Ocalan, PKK û girêdanên wan bi xurtbûyina MHP'ê ve şirove bikin. Van pirsan divê her dezgeh û rêxistin, berî hemûyan jî HADEP bipirse. Di şerê dewletê û PKK'ê de nêzîkê 6 hezar leşker û polîsên Tirk hatine kuştin. Di encamê de jî MHP 4 milyon deng wergirtine. Lêbelê kuştina 35 hezar Kurdan, valakirina Kurdistanê, tesîrek weha li ser dengên HADEP nekiriye. Çima? Tê gotin ku dengên Kurdan li Tirkîyê ji %15an teşkîl dikin û 20 milyon Kurd hene. Baş e, Kurd mîlyomek û niv in? Rast e, di hîlbijartinê de dewletê gelek tade bir Kurdan û HADEP û DBP'ê, ku çavên Kurdan bitirsîne. Lê dîsa jî gelek Kurdan dengên xwe dane HADEP'ê. Bes li metropolan tade û zilm tune bû, tenê li Istenbolê 3-4 milyon Kurd dijin. Wan ji bo çi dengên xwe nedan HADEP'ê?

HADEP divê li ser xwe muhasebeyek berferêh pêk bîne. Ji ber ku HADEP ji destpêkê ve partiyek elil, antî-demokratîk, monolotîk û neserbixwe bû û boçîkê rêxistinek veşartî bû. Ji prowakasyonên dewletê re vekirî bû. Li dijî pirrdengiyê bû. Çawa ku PKK dixwest hemû Kurd li ber wê çog bidin, siyaseta

.....

**Aniha keysek mezin ketiye destê HADEP'ê de.
Li nêzîkê 40 deveran de îdareya herêmî
qezenc kiriye. Ev qezencek gelek girîng e.
Lê şik heye ku HADEP ji vê keysê îstîfade bike. Ji
ber ku HADEP li ser reaksiyonê siyasî dîke
û rêxistinek reaksiyoner e.
Balam xizmet, qadir û pisporî sebîr divin.
Ez hêvîdarim ku HADEP ji ceribandinan
dersan derxe, partîzanî neke, dilferêh be.
Ji kesên ku xwedî tecrûbe ne alîkariyê bixwaze.**

.....

HADEP'ê jî wisa bû. Ji mezin bûn, ji demokrasî dûr bû. Heta dijminê vê yekê bû. Wê rojên pêş carek din diyar bike, ku HADEP qasî ku MHP xwedî tehammul e, li gel Kurdan ne xwedî tehammulê ye. Hêvî dikim ku HADEP van gotinên me nerast derxe.

Lê wer dixuye ku her çiqas dewleta Tirk ji bo ku dengên îslamiya kêr bibin pêşîya HADEP'ê vekir jî û îmkana ketina hîlbijartinan da jî, diyar dibe ku HADEP bi gotinên Apo wê were girtin. Ev ihtîmalek mezin e.

Aniha keysek mezin ketiye destê HADEP'ê de. Li nêzîkê 40 deveran de îdareya herêmî qezenc kiriye. Ev qezencek gelek girîng e. Lê şik heye ku HADEP ji vê keysê îstîfade bike. Ji ber ku HADEP li ser reaksiyonê siyasî dîke û rêxistinek reaksiyoner e. Balam xizmet, qadir û pisporî sebîr divin. Ez hêvîdarim ku HADEP ji ceribandinan dersan derxe, partîzanî neke, dilferêh be. Ji kesên ku xwedî tecrûbe ne alîkariyê bixwaze. Bîr û raya xwe, metodên xwe ji berç-

av derbas bike. Pêşîya prowakasyonan bigre û HADEP'ê ji pozîsyona "rêxistina piştgirî bo Apo" derxîne. Gelek vekiriye ku HADEP xwedîyê du pirsgrêkên mezin e. Yekemîn siyaseta dewletê ye. Xuya dîke ku dewlet di qada aborî de ji bo HADEP'ê gelek mişkîlan derêxe. HADEP dikare bi wasîteya Kurdên ku li Ewrûpayê dijin, ji bo îdareyên herêmî îmkanan çêbike. Divê Kurd jî, ji dest wan çî tê, xwe seferber bikin. Pirsgrêka duwemîn jî siyasî û metodên HADEP'ê ye. Divê HADEP xwe biguherîne. Rêz li dengdarên Kurd û hevîyên wan bike. Şik tune ye ku HADEP li gor xisusiyet û kêmasiyên xwe jî rêxistinek welatperwer e. Bo vê yekê navê ku ew welatperweriya xwe bi Osman û Kanî îsbat bikin. Hek kes hebin welatperweriya xwe ispat bikin, Osman, Kanî, Sirac û hwd.

in.

selfdetermination ve örgütlenme

Dengê Bakur'un, Kürtlerin meşru mücadelesindeki çağdaş yayıncılık hayatında başarılar diler, Kürt Ulusuna hayırlı olmasını temenni ederim. Bu makalemde, KUKM'ni veren tüm hareketleri ilgilendiren örgütlenme anlayışı ve Kuzey Kürdistan'daki partilerin politikalarına değinmek istiyorum. Kürt Ulusunun Selfdetermination (kendi geleceğini özgürce belirleme) hakkını savunan bir kitlesel, çoğulcu partide örgütlü olan devrimci bir Kürt yurtseveri olarak partilerin örgütlenme anlayışı, Kürdistan'da yürüttükleri politikalarla ilgili bazı gerçekleri dile getirmek istiyorum.

Bazı Kürt yazar-çizerleri ve parti kadroları geçmişten ders aldıklarını, tarihe karşı olan sorumluluklarını yerine getirdiklerini savunarak, başka partileri eleştirirken, teorilerinde en ince ayrıntıları bile mükemmel analiz ettiklerini görüyoruz. Fakat ideolojik yapılanmalarına, örgütlenme ve strateji anlayışlarına ve genel pratik faaliyetlerine baktığımızda, hiç te gerçekçi olmadıklarını görüyoruz.

Gerek 1946 misyonundan gelen, gerekse 30 yıllık geçmişten günümüze dayanan hareketler, Kürt halkına karşı olan sorumlulukları, ideolojik ve politik vaatleri ne kadar yerine getirdiklerini ele aldığımızda gerçeğe daha çabuk varırız.

Kürt ulusunun kendi geleceğini belirleme ilkesini esas alan Kürt örgüt ve partilerinin tümü, demokratik kurallara göre örgütlenip işlevlerini yerine getirdiklerini savunmuşlardır. Oysa geçmişte kurulmuş olan feodal-burjuvazi milliyetçi örgütlenmeler, gerç-

ek bir burjuva demokrasinin kurallarını ne içeride, ne de dışlarında yerine getirmedikleri gibi, marksist-leninist ideolojiyi esas alan örgütlenmelerde, her biri farklı uygulamalara sahip ise de, gerçek istenilen bir komünist demokrasisi kurallarını yerine getirmediklerini biliyoruz. Kuşkusuz bunda, Kürdistan'ın sosyal, ekonomik, kültürel ve tarihsel şekillenmişliğinin rolüde büyüktür. Anti-demokratik anlayışa sahip olan partilerimiz, ne içte ne de dışta olan muhalefetlere tahammüleri olmadığı gibi, diğer partilerle de ittifak kurmaya yanaşmamışlardır. Böylece bazı partilerimiz, kendi dışındaki partilere hiç bir konuda hayat hakkı tanımadığı gibi, kendi içinde, tek kişi totalitarizmini ve diktatörlüğünü hakim kılmışlardır. Kuşkusuz, bu yapılanma mücadele biçimi ve taktiklere de yansımış, disiplin daha fazla, yürütme gücü etkin olmuş, aldığı kararlar uygulandığı için pratik faaliyetlerde ilerleme kaydetmiş, sürekli güç ve taban kazanmıştır.

Lakin, daha çok demokratik ve yasal mücadeleyi esas alan yapılar, karakterleri gereği nisbeten kendi içlerinde ve dışlarında daha demokratik ve toleranslı bir görünüme sahip olmuşlardır. Böylesi partiler de sürekli sağa kaymaya başlamış ve burjuva demokratik ölçüler içinde yer bulmaya çalışmışlardır. Hatta kimi sol partiler kendilerini fesh ederek, sağ parti ve çevrelerle bütünleşerek liberal-burjuva programlar benimseyen örgütlenmeye gittiler. Dolayısıyla bunların güç ve tabanında kendi dayandığı sınıf ve tabakaları kendi anlayışlarıyla örtüşen ve kendi anlayışlarıyla uyum sağlayan kişilerle sınırlıdır. Böylece mücadele tarzı ve disiplinleri de farklı olmuş, aldığı kararlar ya uygulanmamış, ya da

askıya alınmıştır. Örneğin bazı partiler, silahlı mücadele düşüncesi ve kararlarıyla gerilla kampları açmış, yüzlerce gerillayı büyük emeklerle eğitime tabi tutmuş, sonra çeşitli ilişki, hesap ve düşüncelerle o kampları kapatıp, eğittikleri insanları evlerine göndererek başlarının çaresine bakmalarını söylemişlerdir. Bunun vebali büyüktür. Kuşkusuz, bu anlayış ve kararlar da belirleyici rol oynayan kişiler, daha çok 70 - 80'li yıllarda ülkeden Avrupa'ya yerleşen lider ve kadrolardır. Ülkede bile, ülke koşullarını sağlıklı tahlil et, mekten uzak olan bazı kadrolarımız, uzun süre ülkeden uzak, Avrupa emperyalizminin oturmuş burjuva-demokratik "nimetlerinden" yararlanıp ona uyum sağlayınca, Kürdistan'ı Avrupa gözü ile tahlil edip demokratik mücadele reçetelerini yazmaya başladılar. Bu anlayışla bir adım ilerlemedikleri gibi, ittifak güçleri olarak ciddiye alınmadılar.

Katılımcı, çeğulcu ve demokratik bir kimlikle sosyalist birlik gelenekler geçmişte program ve stratejilerini ve halka verdikleri vaatleri yerine getirmediler. Kürdistan ulusal güçlerinin tarihi açısından, gerçekleştirdikleri birlik çok önemli bir adımdı. Bu kendi içinde bazı farklı anlayış ve düşüncelere tahammülün bir göstergesi olduğu gibi, kendi dışındaki dost güçlere karşı yaklaşımında, demokratik bir hoşgörü içinde olacağı umudu vermekte idi. Ancak herşeyden önemli olan, Kürdistan ulusal kurtuluş mücadele sürecine müdahale etmemeleri ve devrimci sorumluluklarını hakkıyla yerine getirmemeleri, alınan kararları kağıt üzerinde kaldığı için, bu birliğin nasıl

Çok önemli olan konulardan biri de Selfdetermination yani bir ulusun geleceğini özgürce belirleme hakkıdır. Dikkat edilirse bir parti, örgüt ve lideri bir ulusun geleceğini belirlemekten söz etmiyor. Bir ulusun geleceğini belirleme hakkı demek, o ulusun ayrı örgütlenme ve bağımsız bir devlet kurma hakkı da dahil olmak üzere, kendi geleceğini istediği biçimde belirlemek o ulusun özgür iradesine bırakılır. Bir ulusun özgür iradesi ile karar verebilmesi için gerekli koşulların yaratılmasının mücadelesi verilir. Bir güç veya partinin ideolojik ve örgütsel yapılanması nasıl olursa olsun, nasıl bir mücadele biçimi verirse versin, Kürt ulusu adına çözüm şekli konusunda kesin bir karar verme hakkına sahip değildir...

dağıldığına şahit olduk. Zira öncüdür ki, bazı mücadele anlayışlarımız hep tekkelemeye gittikleri gibi, birliklerimiz de çelişkilerini de yavaş yavaş ortaya koyup, tekkelemeye yönelmektedirler.

Bana göre, bu koşullarda Kürt halkına öncülük etmenin yolu silahlı mücadeleyi örgütlemekten geçer. Çünkü faşist çete, mafya devleti, Kürt halkı için başka türlü hak alma yollarını ortadan kaldırmıştır.

Çok önemli olan konulardan biri de Selfdetermination yani bir ulusun geleceğini özgürce belirleme hakkıdır. Dikkat edilirse bir parti, örgüt ve lideri bir ulusun geleceğini belirlemekten söz etmiyor. Bir ulusun geleceğini belirleme hakkı demek, o ulusun ayrı örgütlenme ve bağımsız bir devlet kurma hakkı da dahil olmak üzere, kendi geleceğini istediği biçimde belirlemek o ulusun özgür iradesine bırakılır. Bir ulusun özgür iradesi ile karar verebilmesi için gerekli koşulların

yaratılmasının mücadelesi verilir. Bir güç veya partinin ideolojik ve örgütsel yapılanması nasıl olursa olsun, nasıl bir mücadele biçimi verirse versin, Kürt ulusu adına çözüm şekli konusunda kesin bir karar verme hakkına sahip değildir. Zira Kürt ulusunun temel hakları ne ise, hepsini savunmak mücadelesi ile yükümlüdürler. Bu anlamda bir güç veya parti, Kürt ulusu için tek çözüm özerklik, federasyon, konfederasyon v.b. dir, ya da "söz veriyorum, Türkiye veya bir başka ülkeyi bölmeyeceğim" diye Kürt ulusu adına söz verme hakkına sahip değildir. Bu anlayış şimdiden kendini Kürt ulusunun hakimi ilan edip, hem Kürt ulusunun hem de o'nun temsilci güçlerini iradesini hiçe saymak anlamına geliyor. Kuşkusuz bu anlayış, ulusun düşürülmüş, niteliksiz ve kişiliksiz bir yığın olarak değerlendirilip, böylece bu yığını kişisel ve örgütsel çabasıyla ayaga kaldırdığını ve bu kör yığın, haklarını istemekten aciz olduğu için dolayısıyla, duygu ve istemlerinde tercümanı olduğu, kendile-

Sözkonusu olumsuzluklardan kurtulmak, halkımıza karşı sorumluluklarımızı yerine getirmek ve öncülük etmek için, Kürdistan'ın gerçeğine uygun sağlıklı politikalar üretmek, tutarlı ve istikrarlı bir pratik sergilemek gerekir. Eğer, iç ve dış muhalefetiyle barışık olan, katılımcı, çoğulcu, devrimci-demokratik ve ulusal birlikten yana olan bir parti, sağlıklı bir silahlı mücadele geliştirirse ve genel politikalarıyla halka güven verebilirse, hem Kürt halkına öncülük yapar, hem anti-demokratik yapıları da ittifaka zorlar ve ulusal birliği sağlar.

ri neyi gerekli ve uygun buluyorsa, Kürt ulusunun da bununla yetinmek zorunda olduğu, "mantığına" dayanıyor.

Bunun en büyük nedeni de, diğer ulusal güçlerin pasif davranmaktan ve mücadele sahasını boş bırakmasından kaynaklanıyor. Bırakın Kürt ulusal güçleri, bugün dünya da hiç kimse yoktur ki, bir ulus için Selfdetermination hakkını savunmasın. Herkes te Küerlerin bir ulus olduğunu biliyor. peki neden Kürt ulusu için bu hak savunulmuyor? Savunan varsa da maddi hiç bir şey ifade etmiyor. Çünkü çıkarları için, bölge sömürgeci güçleriyle işbirliği yapıp her türlü yardımı yapan, militarizm, ekonomi politikasıyla dünyaya egemen olan emperyalizm "Kürt ulusunun kendi geleceğini belirleme hakkına" karşıdır. Bazı ulusal güçlerimiz şunu iyi bilmeliler ki, Kürdistan'da silahlı bir güç tarafından çıkarları tehlikeye girmediği sürece hiç bir emperyalist devlet, herhangi bir Kürt örgütünü ciddiye almamıştır. Eğer bir derece bugün alıyorsa, bunun tek nedeni silahlı bir mücadele

olmasından kaynaklanıyor. Kürt ulusu, kendi geleceğini ancak kendisi belirler. Bunun için baş kaldırması, direnmesi ve savaşması gerekir. Bu ulus, haklarına sahip çıkma temelinde kim en iyi öncülük ederse o'nu destekler ve o'nun peşinden gider. Bu anlamda zoru ve fedakarlığı göze almak gerekir. Avrupa'da mükemmel teoriler üreterek, başkalarını en ince ayrıntılara kadar eleştirerek ne öncülük yapılır, ne de ülke kurtuluşuna bir yarar sağlanır.

Avrupa kadroları tarafından yönetilen ve politikaları belirlenen partiler, ülke gerçeğine ve koşullarına göre bir mücadele geliştiremiyorlar. Avrupa burjuva demokrasisi normlarına göre düşünüp politika üreten kadrolar radikal mücadele yöntemlerini dışlayıp, uzlaşma, reformist ve yasal mücadeleyi esas aldıkları için yurt içindeki kadro ve üyeleride pasifizm ve teslimiyete itmektedirler. Oysa bu tür partiler içinde pratik radikal bir mücadele vermek ve savaşmak isteyen yurtsever ve devrimci nitelikli insanlar da vardır. Bunların çabasıyla

Kongrelerde alınmış radikal mücadele kararları, bu tür anlayışlar egemen olduğundan dolayı pratik hayata yansımamıştır. Bundan dolayı, dinamizmi hedefleyen yurtsever devrimci unsurları önleri tıkanıp, teslimiyet ve pasifizme itildikleri için anti-demokratik gördüğü ama mücadele eden yapılara katılmak durumunda kalmış, hatta intihara bile yönelen olmuştur. Sözkonusu olumsuzluklardan kurtulmak, halkımıza karşı sorumluluklarımızı yerine getirmek ve öncülük etmek için, Kürdistan'ın gerçeğine uygun sağlıklı politikalar üretmek, tutarlı ve istikrarlı bir pratik sergilemek gerekir. Eğer, iç ve dış muhalefetiyle barışık olan, katılımcı, çoğulcu, devrimci-demokratik ve ulusal birlikten yana olan bir parti, sağlıklı bir silahlı mücadele geliştirirse ve genel politikalarıyla halka güven verebilirse, hem Kürt halkına öncülük yapar, hem anti-demokratik yapıları da ittifaka zorlar ve ulusal birliği sağlar. Silahlı bir mücadele gücü oluşturulmadan, sağlıklı bir legal mücadele de verilemez. Ne Ortadoğu, ne de dünya'da başarılı bir politika yapılabilir. Sömürgeciler, Kürt halkı'na silahlı mücadeleden başka bir seçenek bırakmamışlardır. Anladığı tek dil: zor ve şiddettir. Aksi halde, hiçbir uzlaşma arayışına girmez. Kürt halkı, ulusal kurtuluşuna kavuşmadığı sürece, bizim de sömürgecilerle uzlaşmak gibi derdimiz ve çabamız olmaması gerekir.

En doğru çözüm yolu budur!

ŞÊNIYÊ ÇÊYA BÊN GIRANIN

Ne misteheqe, ne jî rast e mere dû pêşiya de bêje, merhela tê ji ya çûyî bi faîdetir e. Ille ku merhele meelomatan da di pêşiyê de bidet xuyakirin.

Di dîrokan de, bi taybetî dîroka Kurdan de, di rû de lekeyên zingar lêketî hene.

Eniya civata Kurd maşiyê. Eserên edebî û nehênî wendabûne. Heycana neteweyî, lêrazayê...Bersîv li mepersiyê venadit. Rehberê vebestiyê. Li pêşketinê westiyê... mebest û mewzûe pê venabin. Ji ber ku bi xwe, mebest li ser giriftariyan tê vekirin. Dewr û tewera wêje edebiyatê tê! Edebiyat, di jiyana civakê de, karê herî mezin e. Tarî û sîyê li civakê ladibit, derûn û hundirê civakê sax û pakdiket. Edebiyat eynî eser û medete...

Di civaka kurdî de bi tenê şahî û şinahî sax mane...ew jî mal û milkê derûn-hindirin. Heta Kurd saxin ew jî saxin., merhela dawîne...Bi tehdîdê namaşin...vî dengî û rengî hozan û şair te'bir dikin.

Hinek şahreza û mifekirên Kurdan, bi niyetên pak dibêjin; Edebiyat ewqas ne mihim e, azadî merhela pêşiyê ye. Siyasetmedar û xwediyên partiyan vê dîtinê bilez tesdîq dikin. Eger Huseyin Hiznî Mukriyanî sax ba, ji qehra cîh de dimir...di vî emrî de. Xîlaf û ittifaq selamê nadin hev. Zihn û bêna civakê, yenî bila netê vekirin. Civak mîna şênîyê çêya bîn girandimê...

Çiqas dîtin rast be, lê dema bê cîretbe dîtin, bext jê dikeve. Edebiyat mebestan vedibestê, wek teşiyê heriyê dîresê, heta ku dezge û tevin vala nexibitin...

Ders û medrese reng û dengên fêrbûnê ne...Çira û rehberiya hal û paşerojê ne. Girifatiyên lihevbestî pê

tên vekirin. Itîfaq pê tîn wînan. Edebiyat û ziman pêşgotina hemî mebestên vebestine, mesela neteweyî-lê girîngî û hegera mezin e. Li Kurdistanê befir biqiliç û bi bostan dikeve, baran bi tavê lê dibare, avên mezin hemî mal û milkên xwe ne. Ji bilî tîhna Royê, yêku nizane dibêje: xelkên vî welatî di kêfê de ye...Kamîran û bextewer in.

Kurd û Kurdistan, hî mîna berê, dema ku Xudê Dinya xilqirî, tofên nîjad û tiştan tîdebûn, eynî weha maye-Kurd di çiyayên xwe de meşhur in. Çêyan bilind û bi rax û deştên teng, zihn û bêna xelkê lê girandibit. Bê hedaret û medeniyet bihn li xelkê tengdibit.

Mamosta hekîm, dersdarê zanîngeha Parîsê ye, dibêje: Asêbûna çiyayên Kurdistanê nikariye li zihn û nîfiyeta Kurdan dîkitin. Dîtinek mixalîfî wê dîtinê dibêjet: Çiyayên Kurdistanê war û yarê Kurdan e. Mela Mistefa Barzanî di' axiftinek xwe de got; Bîhna min li çiyayên Kurdistanê vedibit.

Li dawiyê de viya tê bîra mere; Madem avadanî û hedaret û medeniyet çareyne, begoman yê li bajar û dêhatan destpêke...

❖

Muhemed DEWRAN

D
E
N
G
Ê
B
A
K
U
R

Warenverzeichnis

www.arsivakurdi.org

ALTERNATIV DRUCK

Mülheimerstr. 79

45145 Essen

Tel.: 0201/ 74 93 025/26

Fax: 0201/ 74 93 028

www.arsivakurdi.org